The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

A
JEWISH
CANADIAN
DAILY
Circulated
All Over
CANADA
And Abroad

פאליטיש
אונאפהענגיג
נאציאנאל

א צייטונג וועלכע גיט
פרייהייט פון אויסדרוק
צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 7598 Thursday, June 11th, 1931 יום ה', כ"ו סיון, פרשה שלח תרצ"א. טאראנטא, דאנערשטאג, דער 11־טער יוני, 1931. PRICE THREE CENTS

NEW YORK PUBLIC LIBRARY 1931 LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

נאציאנאלער ציוניסטישער קאנסיל ווארפט ווידער אפ פאדערונג פון אנטעריאר ציון־קאנפערענץ; פראמינענטע פיהרער רעזיגנירען אום פראטעסט

דייוויד דונקעלמאן

מרס. ראוז דונקעלמאן

,,מיר קענען מעהר ניט מיטארבייטען מיט'ן נאציאנאלען קאנסיל וועמענ'ס לעצטע האנדלונג איז ניט יושר'דיג, ניט דעמאקראטיש און ניט גערעכט'' גיבען אן מר. און מרס. דונקעלמאן אין זייערע רעזיגנאציעס. — רבי זלאטניק זאגט, אז ,,אינגלאך און מיידלאך'' זענען געווען ביים מיטינג פון דער ספעציעלער ראיאנער פארזאמלונג פון לעצטען דאנערשטאג.

עפענטליכער ברוך אין די רייען פון קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע איצט שוין א פאקט

(ספעציעל צום ,,זשורנאל'')

מאנטרעאל, יוני 10.

א ספעציעלע זיצונג פון דעם נאציאנאלען קאנסיל פון דער קאנאדער ציוניסטישער פעדעראציע איז דא נעכטען אפגעהאלטען געווארען, וואו עס איז אויפגענומען געווארען די פראגע וועגען דער קאמפליצירטער לאגע וועלכע איז לעצטענס געשאפען געווארען צווישען דעם נאציאנאלען אפיס און דער אנטעריאר ראיאנער קאנפערענץ.

צו דער דאזיגער זיצונג איז געפאהרען די פאלגענדע אנטעריאר דעלעגאציע: מר. און מרס. ד. דונקעלמאן, אליהו פולעו, רבי ס. סאקס, ב. ווייז און מאיר ווייסגאל.

לואיס פיטש איז געווען פארזיצער פון דער זיצונג. די אנטעריאר דעלעגאציע האט איבערגעגעבען אלע איינצעלהייטען וועגען דעם לעצטען עקזעקוטיווען מיטינג פון דער אנטעריאר קאנפערענץ, און האט געפאדערט אז דער נאציאנאלער אפיס זאל גוטהייסען די באשטימונג פון מאיר ווייסגאל און ה. ס. ראזענבערג אלס פארטרעטער צום ציוניסטישען קאנגרעס. רבי זלאטניק האט אבער געמאכט צו קליין־געלט די דאזיגע פאדערונג פון דער אנטעריאר דעלעגאציע, און האט דערקלעהרט, אז ביי דעם מיטינג פון דער אנטעריאר ראיאנער קאנפערענץ זענען געווען פארטראטען בלויז עטליכע אינגלאך און מיידלאך. בכלל האט ער מיסרעפרעזענטירט דעם באריכט וועגען דאזיגען מיטינג.

כדי צו ברענגען צו א שלום האט רבי סאקס ווי אויך מר. אליהו פולעו און מר. און מרס. דונקעלמאן, צוזאמען מיט ב. ווייז, פארלאנגט, אז עס זאל געגעבען ווערען א געלעגענהייט צו מאיר ווייסגאל צו איבערגעבען זיינע טענות, מכוח די פארלוימדונגען וואס זענען אויף זיין חשבון געמאכט געווארען. טראץ דעם וואס דער פארזיצער, מר. פיטש, איז געווען צום גונסטען פון דעם, איז אבער דער דאזיגער פארלאנג צוריקגעוויזען געווארען, און דאס האט געבראכט צו דעם אז די אנטעריאר דעלעגאציע זאל פארלאזען די זיצונג.

אלס א לעצטער פארזוך צו פארהיטען פון א ברוך, זענען די דעלעגאטען מר. פולעו און ב. ווייז, ווידער אריינגעקומען צו דער זיצונג און האבען ווידער אפעלירט, אבער אהן דערפאלג.

די אנגעצויגענע באציאונגען וואס זענען לעצטענס געשאפען געווארען צווישען דעם נאציאנאלען ציוניסטישען קאנסיל אין מאנטרעאל און דער אנטעריאר ראיאנער ציון־קאנפערענץ, האבען שוין דערגרייכט צו א שטופע פון אן עפענטליכען ברוך, מיט גאנץ טונקעלע אויסזיכטען פאר א צוזאמענוואוקס פון די צוויי אפגעבראכענע טיילען — אזוי לאנג ווי דער נאציאנאלער ציוניסטישער אפיס אין מאנטרעאל וועט בלייבען ביי זיין ביז־איצטיגער עקשנות געגען די באשלוסען און פאדערונגען פון דער אנטעריאר ראיאנער קאנפערענץ.

אלס ערשטע טרויעריגע פאלגע פון דעם דאזיגען עפענטליכען ברוך איז געקומען (נעכטען) די רעזיגנאציע פון מר. און מרס. ד. דונקעלמאן. מר. דונקעלמאן האט רעזיגנירט פון זיינע פיעלע ציוניסטישע עמטער, ווי צום ביישפיל, עהרען־וויצע־פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנאדע, טשערמאן פאר דעם קרן־היסוד פון אנטעריא, עהרען־טשערמאן פון דעם יוניטעד פאלעסטין אפיעל, און די צאהלרייכע אנדערע עמטער וואס ער האלט אן מיט כבוד אין דער קאנאדער און אנטעריאר ציוניסטישער באוועגונג.

מרס. ראוז דונקעלמאן, וועלכע איז זעהר באליעבט אין טאראנטא, האט רעזיגנירט אלס מיטגליד פון דעם נאציאנאלען קאנסיל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פון קאנאדע, וויצע־פרעזידענטין פון דער הדסה־ארגאניזאציע פון קאנאדע, פרעזידענטין פון דער טאראנטא הדסה ארגאניזאציע, וויצע־פרעזידענטין פון דעם אנטעריאר ציוניסטישען ראיאן, און פון איהרע אלע אנדערע ציוניסטישע עמטער.

אויף היינט, דאנערשטאג אווענט, איז אויך פאררופען געווארען אן עקזעקוטיווע־מיטינג פון דעם אנטעריאר ראיאנער קאנפערענץ, און מען קאן דערווארטען וויטערדיגע פאסירונגען אלס רעזולטאט פון דער קאמפליצירטער לאגע וועלכע איז איצט געשאפען געווארען.

ביי דעם היינטיגען עקזעקוטיוו מיטינג וועלכער וועט אפגעהאלטען ווערען אין אווענט אין ציון־אינסטיטוט, וועלען באטראכט ווערען און אויסגעארבייט ווערען אלע נויטיגע פלענער ווי אזוי צו רעאגירען אויף דער דאזיגער העכסט־קאמפליצירטער סיטואציע.

די דאזיגע קאמפליצירטע סיטואציע וועלכע איז צוערשט געשאפען געווארען ביי דער האמילטאנער קאנפערענץ פון דעם אנטעריאר ציוניסטישען ראיאן, האט איצט דערגרייכט צו א שטופע וואס די גאנצקייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין קאנאדע איז געשטעלט געווארען אין קאן.

אין זייערע רעזיגנאציעס גיבען מר. און מרס דונקעלמאן אן, אז ,,צוליעב דער ניט־יושר'דיגער, ניט דעמאקראטישער און ניט גערעכטער האנדלונג פון דעם נאציאנאלען קאנסיל'', מוזען זיי זיך צוריקציהען פון אן ארבייט וועלכע איז געווען זייער לעבענס־אידעאל דעם גרעסטען טייל פון זייער לעבען, ווייל זיי קאנען מעהר ניט מיטארבייטען אונטער די איצט־געשאפענע קאנדיציעס.

פארהער וועגען רעגיסטראציע ,,ביל'' באשטימט אויף 1־טען יולי

דעטראיט, יוני 10, (איטא).

דער פארהער פון דעם רעגיסטראציע ביל איז אויפ'ן פארלאנג פון ריכטער דעניסאן פון סינסינעטי פעדעראלען אפיעלס קאורט, באשטימט געווארען אויף יולי דעם ערשטען.

ריכטער דעניסאן וועט אויסהערען די פעטיציע פאר א פערמאנענטען אינדזשאנקשאן, אז ער, צוזאמען מיט צוויי דעטראיטער פעדעראלע ריכטער, זאלען אפשטעלען די דורכפיהרונג פונ'ם רעגיסטראציע געזעץ.

,,דזשואיש סטענדערד'' האט ניט מיסרעפרעזענטירט לודוויג'ן

מר. מ. ווייסגאל, רעדאקטאר פון דער טאראנטאר ענגליש־אידישער וואכענבלאט ,,די דזשואיש סטענדערד'', האט אונז געבעטען צו אפלייקענען, אז די דערמאנטע צייטונג האט אויף א וועלכען ניט איז אופן מיסרעפרעזענטירט עמיל לודוויג'ס באריכט מיט זיין אונטערשריפט, לויט ווי עס איז נעכטען געווען באריכטעט אין ,,זשורנאל''.

מר. ווייסגאל גיט איבער, אז די נייעס וועגען לודוויג'ס באשלוס צו ענדערען זיין נאמען אויף קאהען האט ער גענומען פון דעם ניו יארקער ,,מארגען זשורנאל'', און וואס אנבאלאנגט וועגען דעם ארטיקעל מיט זיין אונטערשריפט, איז דער זעלבער ארטיקעל געווען צוגעשיקט פון א ספעציעלען סינדיקאט צו א צאהל אנדערע צייטונגען אויך.

שטיינבערג לייקנט אז ער ווייסט ווער עס האט דערמארדעט גאלדבערגן

אברהם שטיינבערג האט פון זיין טויטען־צעל נעכטען ארויסגעגעבען א דערקלעהרונג, אין וועלכער ער לייקענט קאטעגאריש אפ דעם קלאנג וועלכער האט זיך לעצטענס פארשפרייט, אז ער ווייסט ווער עס האט דערמארדעט גאלדבערג'ן, כאטש ער אליין האט עס ניט געטאן, נאר אזוי ווי ער וויל ניט ארויסגעבען דעם ריכטיגען מערדער, דעריבער איז ער גרייט צו געהן אויף דער תליה, אום ניט צו זיין קיין פאררעטער.

דורך רבי סאקס, וועלכער באזוכט שטיינבערג'ן כמעט יעדע וואך, לייקענט ער פולשטענדיג אפ דעם דאזיגען קלאנג, און ער באדויערט בלויז וואס זיין פאמיליע און זיינע פריינט קומט אוים אזוי פיעל צו ליידען איבער דעם. פריהער האט ער געטראכט צו איגנארירען די גאנצע זאך, אבער ער האט באשלאסען מעהר ניט צו פארשווייגען עס, ווייל די דאזיגע קלאנגען, פיהלט ער, קאנען ווערען שעדליך פאר איהם.

דערווייל ווערט דער ליסט מיט אונטערשריפטען אויף דער פעטיציע צום יוסטיץ־מיניסטער, פארגרעסערט מיט יעדען טאג. כאטש מען ווייסט ניט גענוי די צאהל פון די אונטערשריפטען, איז עס שוין אבער איצט א פאקט, אז די צאהל דערגרייכט אין די פיעלע הונדערטער.

שטיינבערג'ס פרוי און קינדער ארבייטען זעהר ענערגיש צו זאמלען וואס מעהרער אונטערשריפטען פאר זייער פאטער און מאן, וועלכער ווארט צו געהאנגען ווערען דעם 14־טען יולי.

מאסקווער יונגע ארבייטער פאהרען קיין קרים אויף וואקאציע

מאסקווע, יוני 10, (איטא).

געמישטע גרופען פון יונגע אידישע און ניט־אידישע ארבייטער זענען היינט אפגעפאהרען פון דאנען נאך קרים, צו פארברענגען זייערע וואקאציעס אויף אידישע פארמס דארט, און העלפען די קאלאניסטען מיט זייער שניט־ארבייט. אייניגע פון די יונגע ארבייטער וועלכע זענען עקספערטען מעכאניקער, וועלען אויך העלפען די אידישע קאלאניסטען צו פארריכטען זייערע מאשינען.

אנדערע גרופען יונגע ארבייטער וועלען אויך פאהרען קיין קרים פאר'ן זעלבען צוועק. די ,,אזעט'' מאכט איצט הכנות צו אויפנעהמען די דאזיגע ספעציעלע בריגאדען און צו אויסנוצען זייער ספעציאליטעט צו העלפען די אידישע פארמערס.

5 ,,נאצים'' פאר'משפט פאר אטאקירען אידישע סטארס

בערלין יוני 10, (איטא).

כמעט אכט מאנאטען נאכדעם ווי א באנדע ,,נאצים'' האט באפאלען און אטאקירט די גרעסטע אידישע סטארס אין בערלין, אויף דער לייפציגער שטראסע, בעת דער דערעפענונג פון דעם רייכסטאג, דעם 13־טען אקטאבער, זענען פינף היטלעריסטען פון דער באנדע געפונען געווארען שולדיג פאר באטייליגען זיך אין דעם אויסברוך, און זענען היינט פאר'משפט געווארען אין בערלינער פאליציי געריכט, אויף לענגערע טערמינען אין ,,חד־גדיא''.

די פינף וועלכע זענען פארשיקט געווארען אין ,,חד־גדיא'' זענען: באהעם, א מאטראז; גאלדנאסן, א ,,וועיטער''; היינריך, א בעקער; הינץ און בראסיק, צוויי פאשיסטישע אגענטען.

אלטער אידישער אקטיאר באגעהט זעלבסטמארד

ווארשע, יוני 10 (איטא).

אראף בערמאן 59 יאר אלט, איינער פון די עלטסטע אידישע אקטיארען אין פוילען, איז באגאנגען זעלבסטמארד.

עס ווערט פארשטאנען אז ער איז געטריבען געווארען צו זיין טאט צוליעב ארימקייט און ארבייטסלאזיגקייט.

מאריס שווארץ היינט, מארגען און שבת אין סטענדערד טעאטער

צום דריטען מאל אין פארלויף פון היינטיגען סעזאן, האט טאראנטא די גרויסע געלעגענהייט צו זעהן דעם אידישען ביהנע־קינסטלער מאריס שווארץ, צוזאמען מיט בערטא גערסטין און די גאנצע אריגינעלע קינסטלער טרופע.

שווארצ'ס באזוך אין טאראנטא איז צו פארדאנקען דעם ווארימען קבלת־פנים וואס דער טאראנטאר אידישער טעאטער־עולם האט געגעבען שווארצ'ן און זיין טרופע ביידע מאל פריהער, ווען ער איז דא געווען.

היינט, מארגען און שבת וועט מאריס שווארץ שפילען אין טאראנטא, וועלכעס וועט זיין דאס לעצטע מאל וואס ער טרעט דא אויף אין פארלויף פון היינטיגען סעזאן.

היינט אווענט וועט שווארץ צוזאמען מיט זיין גאנצער קינסטלער טרופע אויפטרעטען אין י. ל. פרצ'ס ,,גאלדענע קייט'', שלום־עליכמ'ס ,,גט מען דיך'', י. ד. בערקאוויטש'ס ,,דער גרינער גאכט'', ווי אויך אין זיין באריהמטען אקט ,,א חזן א שיכור'', ,,דער חזן וואס הוסט'', און ,,א שטעדטעל אין אוקראינע''.

מארגען אווענט און שבת בייטאג ווערט געשפילט שלום אש'ס ,,קדוש השם'', און שבת אווענט ווערט אויפגעפיהרט י. זשולאווסקי'ס ,,שבתי צבי''.

מאריס שווארץ

רוסלאנד לייהט ביים פאלק קארגע 2 ביליאן רובעל אויף פראצענט

מאסקווע, יוני 10.

די סאוויעטישע רעגירונג האט היינט אנגעהויבען אן אינערליכע הלואה (אין לאנד גופא) פון א ביליאן און 6 הונדערט מיליאן רובעל (אן ערך 8 הונדערט מיליאן דאלאר) ,,פאר דעם צוועק צו פארענדיגען 518 פאבריקען אין יאהר 1931, אויך צו פארענדיגען 1,040 טראקטאר־סטאנציעס און צו דורכפיהרען דעם פינף־יאריגען פלאן אין פארלויף פון 4 יאר''.

די דאזיגע הלואה ווערט אנגערופען ,,די דריטע און ענטשיידענדע יאר הלואה'', און ווערט ארויסגעגעבען אין צוויי טיילען, איינע מיט אן אינטערעסט פון 10 פראצענט, און די אנדערע, וועלכע גיט די לאטעריי־פריווילעגיעס אנשטאט אינטערעסט.

די באנדס וועלען פארשפרייט ווערען איבער'ן גאנצען לאנד. די יונגע קאמוניסטישע ליגע האט שוין סובסקרייבד צוויי מיליאן באנדס — א באנד פאר יעדען פון איהרע מיטגלידער.

די עקאנאמישע סיטואציע אין לאנד האט זיך דערווייל נאך גארניט געענדערט, די שפייז פארציעס ווערען נאך אלץ אויסגעטיילט לויט קארטען, און דאס זעלבע איז אויך וועגען קליידער און אנדערע נויטיגע ארטיקלען.

רומענישער קעניג וועט בלויז העלפען רומענישען פאלק

בוקארעסט, יוני 10.

ענטפערענדיג אויף א לאיאליטעט־רעמאנסטראציע פון זיינע מיניסטארען, האט קעניג קאראל געזאגט, אז איצט, צום ערשטען יאר־טאג צו זיין באשטייגען דעם רומענישען טראן, קאן ער בלויז ווידערהאלען דאס וואס ער האט דאמאלסט געזאגט: — ,,אז אלץ וואס ער טוט און וועט טאן, איז בלויז צום וואויל און בעסטען פונ'ם רומענישען פאלק.

פרעמיער יארגא האט דערקלעהרט דעם קעניג, אז ער וועט ניט געשטערט ווערען אין זיינע ארבייטען, ווייל די מיניסטארען ווייסען אז ער איז א מאדערנער מענש.

וויען, יוני 10.

א באריכט פון בוקארעסט לויטעט, אז קעניג קאראל האט מסכים געווען צו צאהלען זיין גע'גט'ער פרוי העלענא, 40 טויזענט דאלאר א יאר אין גלות. אין דער זעלבער צייט האט דער קעניג געקויפט א פראכטפולע ווילא ארום בוקארעסט פאר זיין אידישער געליעבטער, מאדאם לופעסקו.

הערדי וויינבערג, צוריקגעקומען אין טאראנטא פון מיאמי

הערדי וויינבערג, דער געוועזענער פרעזידענט פון ,,אידישען זשורנאל'', וועלכער האט פארבראכט לעצטען ווינטער אין מיאמי, פלארידא, האט זיך נעכטען צוריקגעקעהרט אין שטאדט. באלד נאך זיין אנקומען אהער האט ער באזוכט די רעדאקציע פון ,,זשורנאל'', אפפרישענדיג די אלטע פריינטשאפט מיט'ן סטעף און מיט די נייע פארוואלטונג פון דעם ,,זשורנאל''.

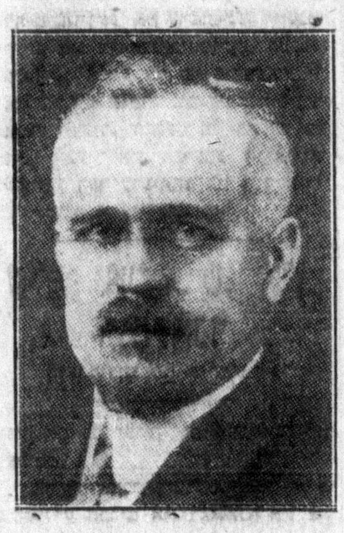

הערדי וויינבערג

צוזאמען מיט מר. וויינבערג'ן איז אויך געקומען מיס עטעל וויינבערג, זיין טאכטער. זיי פארבלייבען אין שטאדט איבער'ן זומער.

קאמוניסטישע פארטיי ווערט ווידער געריינגט

מאסקווע, יוני 10.

די ,,פראוודא'', וועלכע איז דער הויפט־ארגאן פון דער קאמוניסטישער פארטיי, איז ארויסגעקומען מיט א שארפען לייט־ארטיקעל, פאדערענדיג אז א שטרענגע נייע רעוויזיע זאל געמאכט ווערען אין דער פארטיי, אום צו באשטעטיגען אויב אין די רייען געפינען זיך ניט־קאמוניסטען.

זשאבאטינסקי זיגרייך איבער אלגעמיינעם ציוניסט

פאריז, יוני 10, (איטא).

אין א פארביטערטען קאמף צווישען די אלגעמיינע ציוניסטען און רעוויזיאניסטען, צו שיקען איין דעלעגאט וואס די פראנצויזישע ציוניסטען וועלען שיקען צום ציוניסטישען קאנגרעס, איז וולאדימיר זשאבאטינסקי היינט ארויסגעקומען זיעגרייך איבער דעם אלגעמיינעם ציוניסט ניידיטש.

פראג, יוני 10, (איטא).

דער אלוועלטליכער קאנגרעס פון די פועלי־ציון, וועט דא אפגעהאלטען ווערען פון יולי 20־טען ביז דעם 24־טען.

סאוועטישע פרעסע באדויערט טויט פון אידיש מיידעל

מאסקווע, יוני 10. (איא).

די סאוויעטישע פרעסע טרויערט היינט אויפ'ן טויט פון דר. טאניא שיפעראוויטש, א אידיש מיידעל, וועלכע איז געווען איינע פון די ערשטע פרויען צו אנשליסען זיך אין די רייען פון דער רויטער ארמיי ביים אויסברוך פון דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע פון 1917.

שיפעראוויטש, וועלכע איז אויפגעהאדעוועט געווארען אין דער אידישער געטא, האט דורכגעמאכט א צאהל פאגראמען, און אינ'ם עלטער פון 17 יאר איז זי אריינגעטראטען אינ'ם לענינגראדער מעדיקאל קאלעדזש.

אין צייט פון איהר טויט איז זי געווען הויפט דאקטאר פונ'ם בלאגושינסקי האספיטאל, איינער פון די גרעסטע אין מאסקווע. זי איז געווען אין די מיטעל־דרייסיגער.

אנטעריאר קאנסערוואטיווע צופרידען וואס קאל. פרייס וויל ניט פיהרערשאפט־אמט

האנ. וו. ה. פרייס, אטוירני־דזשענעראל פון אנטעריא, האט איצט ווידער אריינגעבראכט אחדות און איינינקייט אין די רייען פון דער אנטעריאר קאנסערוואטיווער פארטיי, מיט זיין באשלוס ניט צו ,,לויפען'' פאר דער פיהרערשאפט פון דער פארטיי, געגען דעם איצטיגען פרעמיער, האנ. דזשארדזש ס. הענרי.

דעם 24־טען יוני וועט פארקומען די פראווינציעלע קאנסערוואטיווע פארטיי־קאנווענשאן, מיט'ן צוועק כדי צו דערוועהלען א פערמאנענטען פיהרער פון דער פארטיי, אויפ'ן פלאץ פון דעם רעזיגנירטען פיהרער האנ. ג. האווארד פוירגוסן, וועלכער האט איבערגענומען די האיי־קאמישאנערשיפ פון קאנאדע נאך ענגלאנד.

האנ. הענרי'ס דערוועהלונג אלס פיהרער פון דער פארטיי איז געווען א צייטווייליגע, און ביי דער פארטיי־קאנווענשאן דעם 24־טען יוני האט געזאלט דערוועהלט ווערען דער פערמאנענטער פיהרער. די גאנצע צייט איז ארומגעגאנגען א קלאנג, אז דער איצטיגער אטוירני־דזשענעראל, האנ. וו. ה. פרייס, וועט קאנדידירען פאר דער פיהרערשאפט געגען פרעמיער הענרי'ן.

דאס האט פאראורזאכט א היבש ביסעל זארג פאר די פארטיי־טוער, ווייל זיי האבען געוואוסט, אז דורך דעם וועט די פארטיי־איינינקייט געשפאלטען ווערען, נעהמענדיג אין באטראכט, אז מר. פרייס האט א סך אנהענגער וועלכע וואלטען זיכער געשטימט פאר איהם.

איצט איז די דאזיגע זארג פארשוואונדען, נאכדעם ווי מר. פרייס האט אפיציעל באקאנטגעמאכט, אז צוליעב דער גאנצקייט פון דער פארטיי, האט ער באשלאסען ניט צו לויפען, און איבערצולאזען דעם פעלד פולשטענדיג פריי פאר דעם איצטיגען צייטווייליגען פיהרער, פרעמיער הענרי.

אונטערוועלט

שפאנענדער ראמאן פון שטענדיגען קאמף צווישען פארברעכער און געזעץ.

— פון —
מארק סארדעל
(נאכדרוקען פארבאטען)

(פארזעצונג)

— איך וועל שווייגען ווי א פיש!

— הא טליטא אויסגערופען.

נאר דער שעריף, אזוי ווי ער וואלט געהאט זיינע אורזאכען צו צווייפלען אין מענועל'ס ווערטער, האט איבערגעפרעגט:

— און פארוואס דארף דאס זיין אזא סוד, אויב איך מעג וויסען?...

— איך וועל עס אייך זאגען — האט מנועל ווייטער געשמייכעלט — מיר פלאנעווען דא דורכצופירען איינע סצענען און דער געגענט, אבער מיר ווילען זיי זאלען זיין אזוי עכט, אז זיי זאלען ארויסקומען נאטירליך אויפ'ן ליילאך.

— איך פארשטעה... — האט לאורכטאן געזאגט.

— מיר ווילען — האט מאנועל ווייטער געזאגט — אז די איינוואוינער פון שטעטעל זאלען קומען צולויפען אזוי ווי אויף א בייז וואונדער, ניט וויסענדיג אז זיי ווערען אויף אזא אופן פרייע שוישפילער, פאר א מאווי...

— א, ווי אינטערעסאנט! — האט ליטא אויסגערופען און האט א פאטש געטאן מיט ביידע הענט — אפשר קען איך אייך מיט עפעס העלפען?

— איהר האט זיך וועגען דעם געדארפט ווענדען צו מיר... — האט שעריף לאווסטאן ארויסגערעדט אזוי ווי אן אנגע'ברוגז'טער — אין דער געגענד בין איך דער באלעבאס.

— פרעהט מיך צו הערען.. — האט מענועל זיך פארנייגט — אבער איך האב נאך ביז איצט ניט געהאט די ערלויבניש צו פיהרען פארהאנדלונגען.

— א... — האט לאווסטאן א ברום געטאן.

— ווען די צייט וועט קומען — האט מענועל שנעל געזאגט — וועל איך זיכער זיין צופרידען צו ווענדען זיך צו אייך.

— און איך וועל אייך העלפען האט ליטא אויסגערופען.

— איך דאנק אייך.

— איהר מוזט זיך קענען מיט א סך מאווי עקטארס! — האט ליטא זיך געצאפעלט.

מענועל האט געשמייכעלט און האט געטראכט, אז ער מוז אנהאלטען די שפיל.

— יא — האט ער געענטפערט.

— איהר מוזט וויסען א סך געשיכטעס וועגען זיי! — האט זי ווייטער זיך געצאפעלט.

— איבער גענוג... — האט מענועל געשפאסט.

— איהר מוזט מיר דערצעהלען! איהר מוזט מיר אלץ דערצעהלען... — האט ליטא ניט אויפגעהערט טאנצען ארום איהם.

לאווסטאן האט ווידער א שארפען קוק געטאן אויף איהר.

— איך מיין, אז איהר האט היינט צופיעל געטרונקען, מרס. ליטאן... — האט ער געזאגט טרוקען און גאנץ ניט העפליך.

ליטא איז רויט געווארען, אבער זי האט געשוויגען.

אויף א קורצער ווייל איז געווארען שטיל. עס האט געשיינט, אז זיי האבען מעהר ניט געהאט וואס צו רעדען צווישען זיך, און אז שעריף לאווסטאן איז געווען צו ביטער, אריינצולאזען זיך אין א ווייטערן געשפרעך מיט דעם פרעמדען יונגעמאן. ליטא האט זיך א פאר מאל א הויב געטאן פון ארט, אזוי ווי גרייט עפעס צו זאגען, נאר יעדעס מאל וואס זי האט באגעגענט לאווסטאן'ס בליק, זענען די ווערטער אפגעשטארבען אויף איהרע ליפען. "ער מוז האבען א שטארקען איינפלוס אויף איהר..." — האט מענועל געטראכט.

ענדליך האט ער זיך אויפגעהויבען.

— צייט פאר מיר צו געהן — האט ער געזאגט.

— איך דאנק אייך זעהר פאר אייער וויזיט... — האט ליטא געזאגט און האט זיך אויפגעהויבען — איך האף אז איהר וועט ווידער קומען צו מיר.

מענועל האט געשמייכעלט און האט זיך פארנייגט פאר מר. לאווסטאן.

— גוט ביי, מר. לאווסטאן... — האט ער געזאגט.

דער שעריף איז ווידער געווען ערנסט, אזוי ווי אנגעבמורעט, און האט זיך געמאכט אזוי ווי ער וואלט געווען פארטיפט אין דער ציטונג וואס ער האט געהאלטען.

— גוט ביי — האט ער געענטפערט אונטער דער נאז.

ליטא האט איהם באגלייט ביז צו דער טיר.

— איך וואלט אזוי געוואלט איהר זאלט ווידער קומען... — האט זי איהם געבריהט מיט די אויגען.

— אויב איך וועל ניט אוועקפאהרען — האט ער געזאגט.

— א, איך בעט אייך... פאהרט ניט... — האט זי אויסגערופען.

מענועל האט געשמייכעלט און האט געטראכט ווי אזוי זיך צו באפרייען פון איהר.

— קומט היינט ביינאכט... — האט זי פלוצלונג אויסגערופען.

— היינט ביינאכט? — האט ער זיך געוואונדערט.

— איך וואלט אייך געקענט דערצעהלען פיעלע זאכען — האט זי געזאגט.

— פאר וואס-זשע דערצעהלט איהר ניט איצט? — האט ער זיך געוואונדערט.

זי האט א וואונק געטאן מיט די אויגען אין דער ריכטונג וואו דער שעריף איז געבליבען זיצען.

— א... — האט מענועל א ברום געטאן.

— וועט איהר קומען? — האט זי זיך געצאפעלט.

מענועל האט אויפ'ן מאמענט ניט געוואוסט וואס צו ענטפערען. ער האט זיך דערמאנט ווי סטעלא האט איהם געווארענט ניט אריינצופאלען צו דער דאזיגער פרוי. ער האט געשמייכעלט. ער האט פאר דער פרוי זיך ניט געשראקען, אבער ער האט ניט געוואלט סטעלא זאל זיין ברוגז.

ער האט אבער קיין סך צייט ניט געהאט צו באשליסען.

— איך וועל ווארטען אויף אייך דא, צעהן א זייגער.. — האט זי שטיל געמורמעלט צו איהם, דריקענדיג פעסט זיין האנט.

— אלרייט... פאר אייך... — האט ער געזאגט.

קאפיטעל אכצעהן.

ביי דער פרעהליכער אלמנה

פונקט צעהן דעם זייגער ביינאכט האט מענועל זיך אנטשולדיגט פאר סטעלא'ן און איז שטילערהייט אוועק מיט'ן ברייטען וועג צו דער אלמנה, ליטא ליטין.

ער האט זיך געהיט ניט ארויסצוכאפען זיך מיט א ווארט פאר סטעלא'ן וואו ער האט היינט ביינאכט פארבלאנזשעט. און אויך ניט וועגען דעם וואוהין ער קלייבט זיך איצט צו געהן. ער האט געוואוסט אז זי וועט פון דעם האבען יסורים.

ער האט אליין אייגענטליך אויך ניט געקענט פארשטעהן, וואס עס טרייבט איהם צו געהן אהין. נאכאלעמען האט ער גאנץ גוט געקענט ניט-האלטען זיין אפאינטמענט, אבער אן אומבאוואוסטער און בלינדער געפיהל האט איהם אונטערגעזאגט, אז ער דארף גראד יא געהן אהין, אפילו ווען ער זאל דארט דארפען פטר'ען אן אווענט אומזיסט.

(ווערט פארטגעזעצט)

אידיש עקאנאמישע לאגע אין אמעריקא

(פארזעצונג פון פיידוש 5)

ציאנאלע יוגענט ארגאניזאציעס.

ס'איז פריהער באטאנט געווארען וועגען דעם אינהאלט און די מיסיעס פון די יוגענט ארגאניזאציעס, אויך דא אויף אמעריקאנעם קאנטינענט זענען זיי דא, ליידער אין נאר א קליינערמאס (כ'מיין ארגאניזאציעס וואס זענען בכח ערפילען די אויפגאבען), די עפענטליכע מיינונג דארף מיטווירקען און ערמוטיגען די ענטוויקלונג פון די ארגאניזאציעס, העלפען מאראליש. איינע פון די פיהרענדע יוגענטליכע וועלט ארגאניזאציעס איז דער השומר הצעיר. וועגען די ראליע פון השומר הצעיר און אנדערע ארגאניזאציעס און דער ערציהונג פון דער אידישער יוגענט א צווייטען מאל.

עלף יאה צ. ס. אין רוסלאנד

(פארזעצונג פון פיידוש 4)

אידען און פון יעדען אויפריכטיגען סאציאליסט.

אונזער ווערטער-ברכה אבער צו די קעמפענדע חברים אין רוסלאנד איז ניט בכוח צו שטארקען זייערע הענד, און קאן ניט ראטעווען זיי פון קערפערליכער און גייסטיגער דעגענעראציע און יאוש.

דערהערען דעם רוף — און מיט ממשות'דיגער הילף איהם ענטפערען — וועט זיין אונזער פריינדליכסטע ברכה און דער ווירקענדער וואונש צו דער עלף-יאהריגער עקזיסטענץ פון צ. ס. באוועגונג אין רוסלאנד.

פיינטינג, פייפער הענגינג
מיר דעקארירען אייערע רומס פאר 5 דאלאר א רום, מיט אונזערע פייפער. טעלעפאנירט גליך: — לאמבארד 6951.

פיינטינג פייפער הענגינג
מיר מאכען אייערע אלטע הייזער אויסקוקען ווי נייע. — רופט אונז בעפאר איהר פייפערט אדער פיינט טעלעפאנירט גליך טריניטי W 7304.
ניו יארק דעקארייטארס

שיפסקארטען
ווען איהר שיקט נאך אייערע פריינט פון אייראפא אדער איהר ווילט פאהרען נאך אייראפא — דענקט וועגען דער
קענעדיען פאסיפיק שיפס-געזעלשאפט
דירעקטע קאמיוניקאציעס פון וועלכען עס איז צו יעדען ארט אין אייראפא. איבערזעצער אויף יעדען שיף. כשר עסען פאר אימיגראנטען. שטרענג פריינדליכע באגלייטער מיט יעדען טראנספארט. נאך אינפארמאציע ווענדעט זיך צו אונזערע אויטאריזירטע אגענטען.
דזשיי. בי. מעקעי
גענעראל פאסאזשיר אגענט
קענעדיען פאסיפיק בילדינג,
טאראנטא.
עדלייד 2105.

קויפט נישט קיין קוהלען ביז איהר זעהט א
קארמאן „בלאוער"
10% רעדוקשאן פון רעגעלען פרייז דורך דעם מאנאט.
שפארט געלט, צייט און קוילען.
טעלעפאנירט אונז און מיר וועלען עס דעמאנסטרירען
קארמאן אינזשינירינג קא.
81 פארטלאנד סטריט
טעלעפאן עלגין 1428 און עלגין 1429

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט
באזונדערע פלעצער פאר
- מילכיגס און פליישיגס -
די אמת'ע כשרה סיסטעם
עקזיסטירט זינט 1908.
275-273 ספעדיינע עווענו. טעלעפאן טריניטי 0444.

דעכער
דעכער געפיקסט און אויך נייע געמאכט, און ספעשעל סלייט רופס, צו ביליגע פרייזען. טעלעפאנירט
מאנהיים רופינג קא.
טריניטי 7218
אדרעס — 121 באלדווין סטריט

קארפענטעריי
פרייע עסטימייטס געגעבען אויף דזשענעראל קאנטראקטינג און פארשיעדענע קארפענטער ארבייט, ווי מאדערנע סטאר פראנטס, גאראדזשעס, פרענטש טיהרען, הארדוואוד פלארינג א. ז. וו. אויך שטעלען מיר איין שעפער און אפיסעס אין אלע טריידס צו מעסיגע פרייזען. צופרידענהייט גאראנטירט. אויך מאכען מיר ארבייט אויסער שטאדט
מאדערן בילדערס קאמפאניע
7 ראס סטריט
טעלעפאן טריניטי 9625.

א. לעווסאן
דער גוט באוואוסטער
פלאסטערער און קאנטראקטאר
צו אלע בילדערס אין טאראנטא. נעהמט אן דזשאבס. קיין דזשאב צו קליין אדער צו גרויס.
עסטימייטס פריי.
טעלעפאן טריניטי W 2357
124 מארקהאם סטריט

אקאונטענט-בוקקיפער
12 יאהר עקספיריענס וועט פיהרען אייערע ביכער טייל-צייט אדער אודיטען זיי. פרייזען פון 5 דאלאר מאנאטליך און העכער.
א. א. גאלדענבערג
75 האמוואוד דרייוו.
הילקרעסט W 7504

מאכט די אלטע קאה ווי ניי
גלייכט אויס און פארבט אפ די פענדערס
סימאנייזט די באדי
אן ערשט קלאסיגע ארבייט גאראנטירט
עסטימייטס געגעבען אויפ'ן פארלאנג.
L. BACK & Co.
49 פערל סטריט
איסט פון יארק סט.
טראק באדי בילדערס.
טעל. עלגין 1643.

שפייז פעקלאך נאך רוסלאנד
שיקט דורך
ראבקינען
וועלכער געפינט זיך יעצט אין
309 ספעדיינע עוו.
(ארום סטענדערד טעאטער)
די פעקלאך ווערען געפאקט אין יוראפ. מיר גאראנטירען פולע וואג, בעסטע סחורה און פאר צושטעלען.
די קאסטען פון שפייז פעקלאך זענען די ביליגסטע.
פולע אינפארמאציע קענט איהר באקומען אין מיין אפיס
309 ספעדיינע עוועניו
פון 10 פריה ביז 8 אווענט
טעלעפאן טריניטי 1431.
קומט, שרייבט, אדער טעלעפאנירט.
וואוינונג טעלעפאן טריניטי 5959.

פאטראניזירט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפאני
מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן עדלייד 3087 נאך 7 אווענטען טריניטי M 6520
NEW YORK WINDOW CLEANING CO
422 BAY ST

צו פאררענטען

$40. 531 קאלעדזש סטריט, נעבען פאלמערסטאן בולווארד. צו פאררענטען א 5 רומיגען אפארטמענט מיט באר, הייסע וואסער באהייצונג. טעל. טריניטי 7630.
370-6-15)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס, הארדוואוד פלארס, שעהן דעקארירט, מאדערנע קאנוויניענס. 114 יוראן סטריט. טעל. טריניטי M 1396.
4891-6-12)

צו פאררענטען א פוירנישד רום, א פראנט בעד סיטינג רום, מיט אלע פריווילעגיעס און קאנוויניענס. טעל. קינגסדייל 2347.
4893-6-12)

$30. צו פאררענטען א 5 רומיגען אפארטמענט, לאוער, הארדוואוד פלארס, בליינדס, געז סטאוו, אלע קאנוויניענס, דזשעניטאר סערוויס, 6 גאר סטריט, נעבען קאלעדזש און קלינטאן. פרעגען אפארטמענט 2.
4910-6-10-12-14)

צו פאררענטען א פלעט פון דריי רומס אין א נייע מאדערנע היים. 45 ראשהאלם דרייוו. לאמבארד 7170.
4914-6-14

צו פאררענטען 2 רומס, הארדוואוד פלארס, א באזונדער באטה און קיטשענעט 250 יוראן סטריט קינגסדייל 0051.
4843-6-14)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס און סאן רום, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען. יעצט ליידיג. 480 קראפארד סטריט. לאמבארד 8047.
4895-614)

צו פאררענטען 3 אדער 4 רומיגען פלעט מיט אדער אהן פארניטשור, א זעהר שענער געגענד, ביטש דיסטריקט. פרעגען 514 דאנדעס סט. וועסט. טריניטי 1296.
4901)

צו פאררענטען א פלעט פון 2 רומס און סאן רום, אלע מאדערנע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס. 19 ראשהאלם דרייוו. טעלעפאן לאמבארד 3652.
4927-6-12)

צו פאררענטען א סטאר מיט 7 רומס בעסטען געגענד, פאסיג פאר אלערליי ביזנעס. 177 קווין סטריט איסט ביליג רענט.
פרעגען 65 באלדווין סטריט, טעלעפאן טריניטי 1860.
4907-6-14

צו פאררענטען 2 שעהנע רומס, סינק אין קיטשען, ניי דעקארירט. פרעגען 150 קראפארד סטריט.
4815-6-12)

צו פאררענטען 2 אדער 3 רומס, סינק אין קיטשען. אלע קאנוויניענס. פרעגען 506 מענינג עוו.
4934-6-11-14)

צו פאררענטען א סטאר און רומס, 111 עליזאבעט סטריט. וועט פיקסען פאר'ן נייעם טענענט. 45 דאלאר א מאנאט. פרעגען דעם אייגענטימער טעלעפאן טריניטי 3750.
4936-6-14)

צו פאררענטען א פלעט, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, סקוועיר פלעץ, אלע מאדערנע קאנוויניענס. 597 שאה סטריט. טעל. מעלראוז 1375.
4937-6-15)

צו פאררענטען מאנופעקטשורינג ספייס ריזאנייבעל. אויך א ספייס מיט א פלענט פאר דרעסעס אדער קלאוקס. — פרעגען שארלי צוקערמאן, 352 עדלייד וועסט. אוועטען טעל. טריניטי W 4947.
4929-6-15)

צו פאררענטען א פלעט פון 2 אדער 3 רומס מיט א גרויסער ליכטיגער סאן רום. אויך א גאראדזש, ביליג רענט, ביי אן אנשטענדיגער פאמיליע. 184 גרייס סטריט.
4884-6-12)

צו פאררענטען א פלעט פון 3 רומס אין א נייער היים, שאוער, אלע מאדערנע קאנוויניענס, דעקארירט, אין דאנדעס דיסטריקט. טעל. לאמבארד 1489.
4924-6-14)

צו פאררענטען א קאטעדזש פון 6 רומס, ניי דעקארירט, ביים לייק שאור, 7 מייל פון שטאדט. טעלעפאן טריניטי 3645.
4922-6-14)

צו פאררענטען 2 פוירנישד קאטעדזשעס אין דזשעקסאנס פאינט. פרעגען מרס. סיימאן, דזשעקסאנס פאינט.
4926-6-15)

צו פאררענטען א שעהנע גרויסע פוירנישד רום. פאסיג פאר 1 אדער 2 דזשענטעלמען. טעל. טריניטי W 4838.
4930-6-15)

צו פאררענטען 5 גרויסע רומס אין א מאדערנעם דופלעקס, ניי דעקארירט, הארדוואוד פלארס, סטים היט, 3 פיעס באר. 360 יוקליד עוו. קארנער קאלעדזש.
4933-6-12)

אדווערטייזד אין „זשורנאל"

פארלאנגט

אן אונגארישער מאן זוכט הויז-ארבייט אדער אנדערע ארבייט. טעלעפאן מעלראוז 0227.
4894-6-11)

פארלאנגט א פארטנער צו א גוט עסטאבלישד ביזנעס, מוז האבען 3 טויזענט דאלאר. גאראנטירט א שעהן לעבען צו מאכען, זשורנאל באקס 556.
4916-6-11

פארלאנגט צו קויפען אלערליי הינטלאך, העכסטע פרייזען געצאהלט. טעלעפאן דזשעראַרד 3809.
4915-6-15

פארלאנגט צו קויפען אלערליי הינטלאך. טעלעפאנירט טריניטי 3155 j
376-6-15

אן עקספיריענסד דעזיינער פארלאנגט א פאזישען אלס דעזיינער אויף טשילדרענס און דזשוניאר קאוטס. גוטע רעפערענסעס. עדלייד 6089.
4906

גוטע דזשאבס געמאכט אין פיינטען הייזער און פאריכטען פורניטשור, — מעסיגע פרייזען, ארבייט גאראנטירט. אלערליי קארפענטער ארבייט געמאכט. טאב ליבגאט, 62 סאליוואן סטריט. טעל. טריניטי 1472.
4918-6-12)

מאדערנער יונגערמאן, 28 יאהר, הויך, שעהנעם אויסזעהן, באזיצט א מוזיקאלישען טאלאנט, פארלאנגט באקאנטשאפט מיט א פארמעגליכער פריילין, וואס זוכט אמת'ע ליעבע, פון באלעבאטישע, אנגעזעהענע פאמיליע. שרייבט 'זשורנאל' באקס 557.
4938-6-15)

צו פארקויפען

צו פארקויפען און פאררענטען 270 מידושאר סטריט, 7 רומס, הארדוואוד, דעקארירט. אורזאכע פארלאזט טאראנטא. פרעגען אויפ'ן פלאץ.
4878-6-11)

צו פארקויפען אן אלט איסטאבלישד סעקאנד הענד פארניטשור, טולס און דזשועלרי ביזנעס מיט לייסענס אין בעסטען טייל פון שטאדט. אורזאכע מוז פארלאזען טאראנטא.
פרעגען 1265 בלור וועסט.
4904-6-14

צו פארקויפען אן האסמאן פרעס, ביליג, מוז פארקויפט ווערען, טעלעפאן האווער 8685.
4920-6-11-14)

צו פארקויפען א פארמאכטע, שעווראליי טראק, ביליג, מוז פארקויפט ווערען. מעלראוז 8535.
4921)

צו פארקויפען א ווייסען ענעמעלד גורני אקספארד גאז רענדזש, גוט ווי ניי. מעסיגער פרייז. פרעגען 26 וועלסהיל עוו.
377)

צו פארקויפען 4 זינגער מאשינען, טייבעלס, סטענדס, שעפטינגס. אויך קאטינג טייבעלס. מעקס אייכלער טעל. מעלראוז 5983.
4925-6-12)

אויפמערקזאם

סאלאווי דער קוהלען דילער האט זיך צוטיילט מיט'ן פארטנער און ער נעהט אריין אין די זעלבע ביזנעס אליין. גיט אייערע ארדערס צו: —
סאלאווי קאול קאמפאני
טעלעפאן לאמבארד 2306
4556-6-25)

חזן ב. וואלאדאווסקי

היגיעניש געשולטער סוירדושען
מוהל
— אויך —
מאדערנער מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער
קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטזאגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראנזוויק עווענוי.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
ארימע אומזיסט

שפייז פעקלאך
אייערע קרובים
אין רוסלאנד
חפצ האט אראנזשירט אין יוראפ פארבינדונגען צוצושטעלען זיכער שנעל און ביליג שפייז פעקלאך אין יעדען שטעדטעל אין רוסלאנד. אויסוואהל פון אלערליי שפייזען. ביליגע פרייזען. פרישע שפייזען געפאקט אין יוראפ.
קומט, שרייבט, טעלעפאנירט:
הפצ'ס שיפס קאנטאר
DOMINION TICKET OFFICE
143 קווין סט. וועסט
(עדלייד 5971)
געלט געשיקט. — שיפסקארטען, אינשורענס, מארגיידזשעס. — סיטיזן פייפערס.

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער איינציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויטאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פאראייניגט צו מאכען א
אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. הענרי העררים
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 אוהר אין אווענט
Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. near Spadina
Open until 9 p. m.

אכטונג
דער נייער אדרעס פון:
הרב ישראל הלוי
הורוויץ
דער רב פון לידער שוהל איז:
299 אגוסטא עווענו
ארום קאלעדזש סטריט.
טעלעפאן טריניטי J 5732.

דערפארענער
איטאליענישער
קאנטראקטאר
מאכט אלערליי צעמענט ארבייט פארשטאפטע דריינס פאריכט. טשימנים פאריכט.
זעהט זיך מיט: —
מ. אבאם
509 אסינגטאן עווניו
טעלעפאן טריניטי 5138.

די קאנגא
מעדיצינען
ליידט איהר פון עקזימא, רינגווארם, סארייעסעס, אנדערע שלעכטע הויט־קראנקהייט, דאן נוצט דעם וואונדערבארען מעדיצינישען זאלב קאנגא־סעוו. און אויב איהר ליידעט פון כראנישען רהומאטיזם, שטייפע גליעדער א טשעסט קאלד אדער אזוי א שלעכטען קאלד, דאן רייבט זיך איין מיט קאנגא לינימענט. צו באקומען ביי סינגער ברידער (דראגיסטען) 26 קווין איסט. עלגין 7512
SINGER BROS., DRUGGISTS
26 Queen St. E. Elgin 7512
מיר דעליווערן און שיקען אויך ביי מעיל. פאסטיידזש פריי.
ליידט איר פון א ברוך?
(ראפטשורד)
ווען איהר ליידעט פון א ברוך דאן מוזט איהר ערשטענס האבען א גוטע טראס און צווייטענס גוט צוגעפיט, און דאס קענט איהר נאר ביי די סינגער ברידער, ווייל זיי זיינען די איינציגע אידישע אגענטען פון דער אמעריקאנער גרעסטער טראס קאמפ. און ספעציאליסטען אין דעם פאך.

נייעס ביי אונז אין שטאדט

ביי דעם ש. פרוג פרויען קלוב פון א. נ. א. פ.

דינסטאג דעם 9־טען יוני, אין אווענט, איז געווען א וואל מיטינג פאר נייע בעאמטע פאר דעם צווייטען האלבען יאהר.

באריכטען זענען אפגעגעבען געווארען פון דער ארבייט פאר די לעצטע 6 מאנאטען. צווישען זיי א באוזך פאר דער פארבאנד שולע און קעמפ, וואס האט אריינגעבראכט איבער 1200 דאלאר.

דער קלוב האט זיך באטייליגט אין געווערקשאפטען קאמפיין, געהאלפען דעם דרעסמייקער סטרייק מיט 57 דאלאר, געהאלפען די פרויען פיאנערען ארגאניזאציע אין זייערע ארבייטען, דורכגעפירט א זאמלונג פאר די סאניטאריומס אין ארץ ישראל, און אוועקגעשיקט 300 דאלאר.

דער קלוב האט אויך דורכגעפירט לעקציעס איבער פארשיעדענע פראגען מיט לאקאלע רעדנער און אויך זיך באטייליגט אין דער שול ארבייט, ווי געבען רעפרעשמענטס צו די קינדער אין אלע ימים טובים א. א. וו.

נאך די באריכטען זענען פארגעקומען וואלען און די פאלגענדע חברות זענען דערוועהלט געווארען:

חברה דרוין — פארזיצענדערין.
חברה גאטליב — וויצע־פארזיצערין.
חברה רובינאף — פינאנס סעק.
חברה ליבמאן — פראטאקאל סעק.
חברה קויפמאן — טרעזשורער.
חברה גינזבורג — האספיטעלערין.

די עקזעקוטיווע באשטעהט פון פאלגענדע חברות:

שטיינהויז, פרימאן, קאפלאנסקי, שטראך, קאץ, פרעכטעל, גאלדבערג, לינדענבוים, דווארסקי, גרינבוים און שער.

חבר ראסקין, וועלכער האט זיינע בילדער אויסשטעלונג אין פארבאנד אינסטיטוט האט איבערגעגעבען א גרוס פון די חלוצות אין ארץ ישראל צו די חברות פון פארבאנד, און מיט רעפרעשמענטס צו די חברות איז דער מיטינג געשלאסען געווארען.

הרב א. זילבערשטיין, פון וויניפעג, פארט אפ צום ציון קאנגרעס

הרב א. זילבערשטיין, רב אין וויניפעג און באקאנטער מזרחי פירער, איז נעכטען דורכגעפארען טאראנטא, אויף

הרב א. זילבערשטיין.

זיין וועג צום ציוניסטישען קאנגרעס, און צו דער מזרחי קאנווענשאן אין באזעל.

הרב זילבערשטיין פארט אפ שבת אווענט פון ניו־יארק מיט דער שיף "ברעמען". צוזאמען מיט איהם פארען אפ אויך פיעלע מזרחי פירער פון די שטאטען צו דער אלוועלטליכער מזרחי קאנווענשאן, וואס קומט פאר אין באזעל ערב דעם ציוניסטישען קאנגרעס.

הרב זילבערשטיינ'ס ארטיקלען פון וועג, פון דער מזרחי קאנווענשאן און פון ציוניסטישען קאנגרעס, וועלען געדרוקט ווערען אין "זשורנאל".

באראנקען פאר'ן ליפט, גנב'ענען צו בייבי און קאר

דזשארדזש גיבסאן פון 93 פארלאמענט סטריט, האט איבערגעלאזען זיין איין יאריג קינד אין זיין קאר און איז אריין אויף א ווייל אין א הויז אויף דזשערארד סטריט. דעם מאמענט האבען אויסגענוצט דריי פריינט און זענען אפגעפארען מיט זיין קאר און מיט'ן קינד.

ווען דער פאטער איז ארויס פון הויז און האט נישט געטראפען זיין קאר און זיין קינד, האט ער גלייך געמאלדען אין פאלים סטיישאן.

די באנדיטען זענען מיט דער קאר אפגעפארען צו קווין און פארלאמענט סט. און דארט האבען זיי זיך אפגעשטעלט, ארויסגעזעצט דאס קינד אויפ'ן טראטואר און זענען שנעל אפגעפארען.

דאס קינד האט זיך אויף אזא אופן באלד אפגעזוכט.

די קאר איז נעכטען געפונען געווארען אין וואהיטבי, וואו די אנטלאפענע האבען אין גאר געהאט אן עקסידענט, און די קאר איז צושעדיגט געווארען.

ווי מר. גיבסאן האט דערצעהלט, קאן ער די גנבים. איינער פון זיי, וויליאם מארעי, האט איהם באגעגנט ווען ער איז געפארען מיט זיין קאר פון מאנטרעאל, און האט איהם געבעטען, ער זאל איהם מיטנעהמען קיין טאראנטא. און גיבסאן האט איהם מיטגענומען.

מאנטאג נאכמיטאג האט מארעי מיט צוויי פריינט זיינע איהם באגעגנט לעבען זיין הויז און זיי האבען איהם געבעטען ער זאל זיי מיטנעהמען, האט ער זיי מיטגענומען. אויפ'ן וועג האט ער געדארפט אריין אין א הויז, און דאן האבען זיי עס צוגענומען די קאר.

נעכטען האט מרס. גיבסאן באגעגנט מארעי'ן מיט זיינע צוויי פריינט אין גאס און אזוי ווי זי האט מארעי'ן איינמאל געזעהן ביי איהר אין הויז. האט זי איהם דערקאנט און צוגערופען א פאליסמאן און אלע דריי זענען ארעסטירט געווארען.

פאליסלייט נעמען אן וועטען אויף רייסעס

צוויי פאליסלייט האבען זיך אריינגעקראגען אין א הויז אויף ברייער היל ראוד און האבען דארטען געפונען גענוג באווייזע, אז דאס פארעל, וואס זיי האבען דארט געטראפען, האלטען א וועטפלאץ אויף פערדלאר.

אונטער'ן בעט, אין קעלער און נאך אין אנדערע באהאלטענע פלעצער האבען זיי געפונען וועט־צעטלאך און האבען די צוויי פערזאן, דזשיימס ווינדזאר און דזשאנעט טיילאר ארעסטירט.

און טאמער איז עס נאך ווייניג געווען, האבען זיי געהאט איינגעריכטעט צוויי טעלעפאנען, וועלכע זענען ליידיג נישט געשטאנען. דורך דער צייט, וואס עס האט געדויערט צו מאכען דעם ארעסט, האבען די פאליסלייט געענטפערט עטליכע טעלעפאן קאלס און אנגענומען פרישע וועטען.

די צוויי ארעסטירטע זענען ארויסגעלאזען געווארען אויף בייל.

בר מצוה שמחה אין קירקלאנד לייק

א גרויסארטיגע בר מצוה שמחה האט דאס גאנצע אידיש קירקלאנד לייק געפייערט פארגאנגענעם שבת און זונטאג. דער געראטענער זון פון מר. און מרס. דיוק איז געווארען בר מצוה און ביי דער אחדות, וואס הערשט צווישען די אידען אין אונזער קהלה, איז דאס געווען אלעמענס שמחה.

שבת איז דער בר־מצוה עולה לתורה געווען און האט זעהר פיעל אויסגענומען ביים עולם מיט זיין שעהנעם הפטורה לייענען.

נאך דעם אמתן תענוג רוחני האט די גאנצע אידישע געמיינדע געהאט אויף מארגען, זונטאג, ווען אלע אידישע איינוואוינער פון קירקלאנד לייק זענען זיך צוזאמענגעקומען אין אונזער שעהנעם האל אנטייל צו נעהמען אין דער שמחה פון די עלטערען דיוק.

מר. דובינסקי איז געווען טשערמאן און מיט זיינע געלונגענע באמערקונגען, האט ער שטארק משמח געווען דעם עולם. דער ערשטער האט גערעדט דער בר מצוה בחור אליין, וועלכער האט געדאנקט די עלטערען, פאר דער דערציאונג, וואס זיי האבען איהם געגעבען, דעם רבי'ן זיינעם, רעוו ראבינאוויץ, פאר דער תורה, וואס ער האט איהם געלערענט, און אלע אנוועזענדע פאר'ן כבוד, וואס זיי האבען איהם אנגעטאן.

נאכדעם האט גערעדט רעוו. ראבינאוויץ, וואס האט מיט זיין דרשה באצויבערט דעם עולם אויספירענדיג, אז אונזערע קינדער, דאס זענען די ערבות, וואס מיר גיבען צו גאט, אז מיר וועלען זיין תורה האלטען. ביים ענדע האט דער ראביי דערלאנגט א שעהנע מתנה דעם בר מצוה.

מר. קאפלאן, דער ערשטער אידישער תושב פון קירקלאנד לייק, האט אלעמען גערירט מיט זיין דערצעהלען וועגען דעם, ווי קירקלאנד לייק איז געווארען א אידישער ישוב.

מיט געזאנג, רקודים, און מאכלים און משקה כיד המלך, האט דער עולם פארבראכט ביז פארטאג, ווען מען איז זיך צוגאנגען ווינשענדיג די עלטערען און דעם בר מצוה פיעל גליק.

א תושב פון קירקלאנד לייק.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר!

איך האב געלעזען אין אייער צייטונג א בריעף געגען שטיינבערגס באנגאריגונג פון איינעם, וואס שרייבט זיך אונטער רעקטום און קוריא. איך מיין, אז די מיינונג האט ניט געדארפט פארעפענטליכט ווערען.

מיר אידען דארפען ניט זוכען, צו שטיינבערג איז שולדיג צו ניט. ביי אונז הייסט עס, אז מען דארף הענגען דעם ערשטען אידען, און ווען מיר אידען וואלטען עס געקענט אויסמיידען, וואלט עס גוט געווען.

אויב שטיינבערג איז ווירקליך שולדיג, וועט ער גענוג אפקומען זיין לעבענסלאנג אין געפענגניש. און אויב ער איז ניט שולדיג, קען זיך עס מיט דער צייט אפשר ארויסווייזען, און ער קען דאן עהרענהאפט באפרייט ווערען.

מיר דארפען יעצט פארגעסען אן דער אלמנה מיט די קינדער פון דערמארדעטען און טרייען מען זאל א אידען ניט הענגען. ווייל ווען א קריסט וועט באגעגנען א אידען, וועט ער איהם זאגען, אז מען האט א אידען געהאנגען.

דערווייל דארף מען זוכען מיטלען ווי צו ראטעווען דעם אידען, און נאכדעם וועט מען דארפען ארויסצייגען סימפאטיע צו דער אלמנה מיט די קינדער פון דערמארדעטען. אויב זיי זיינען אין א שלעכטער לאגע דארף מען זעהן די אלמנה און יתומים פון הערהרג'עטען, אז זיי זאלען זיין פארזארגט ביז דער צייט, ווען די קינדער וועלען זיך אליין שטעלען אויף די פיס.

ווער ברויכט די סימפאטיע? א סך קען זיי דאס העלפען. קיין עסען קען מען מיט קיין סימפאטיע ניט קויפען. און אויב זיי ברויכען שטיצע, ווייל זייער פרנסה געבער איז אזוי ברוטאל דערמארדעט געווארען, זאל מען זיי העלפען.

אברהם צבי העלער.
פארגיא, אנטאריא.

קענען זיך קיין עצה ניט געבען

ווי קען מען אזוי פיעל אויפטאן אין איין קורצען טאג?

אייער מאדערנע לידי האט צופיעל וואס צו טאן אין די פיער און צוואנציג שעה פון מעת לעת. הויז ארבייט, געזעלשאפטליכע טעטיגקייט, פארגעניגען און א געוויסע צייט מוז געשפארט ווערען אין ערגעץ. די צוויי צוטומעלקוקען אוים מאדנע קורץ.

צייט מוז געשפארט ווערען אין ערגעץ. די צוויי צוטומעלטע מאדערנע האלטען ביים אנטדעקען דעם עלעקטריק רענדזש. מיר קענען נישט זאגען, אז עס ארבייט, ווען איהר שלאפט. נאטירליך, פארערט עס א מענשליך האנט. אבער עס איז צו באוואונדערען וויפיעל עס טוט אפ אליין. מיר וואלטען אייך געוואלט דערצעהלען זעהר פיעל וועגען אן עלעקטריק רענדזש . . . וועגען זיין ריינקייט, זיין פריי זיין פון רויך און שטויב, און וועגען זיין "דאבעל־היט" איינסולירטע אויווען. אבער קומט אריין און זעהט די אלע זאכען אליין. זעהן די פיעלע פארשידענע 1931 נייעסטע מאדעלען, און קאלירען, אויב איהר ווילט.

אייער עלעקטריק דילער וועט זיין צופרידען [illegible] רענדזש [illegible] אין די טאראנטא הידרא עלעקטריק שאפס [illegible] בילס.

קאכט מיט עלעקטהיס

שבת שליסונג

טאראנטא הידרא - עלעקטריק שאפס פארמאכען זיך 12 א זייגער בייטאג אן די שבתים פון יוני, יולי און אויגוסט.

TORONTO HYDRO—ELECTRIC SHOPS

12 עדעלייד סט. איסט. — יאנג סטריט, ביי שוטער.

טעלעפאן עדעלייד 2261

קויפט סחורה געמאכט אין קאנאדא — גיט מער מענשען ארבייט — ברענגט בעסערע צייטען.

עהרען ליסט פון די ציון בויער פון טאראנטא

(זעקסטע ליסטע)

הוטנער קלאוק קא.	$100.00
ג. פוימאן	50.00
ל. ווהייט און סאן	50.00
טעפפערמאן און סאנס	50.00
כ. פעקטאר, מ. פ.	30.00
ד. ב. גודמאן	30.00
אקמע קלאוק און סוט קא.	25.00
מרס. י. כהן	25.00
גוירדלס קאוטס; לימיטעד ה. אטלין	25.00
מ. י. און ס. גרייסמאן	25.00
וו. פאמערלאן, נייישאנאל טיילארינג	25.00
אלדערמאן נייטען פיליפס קינגס קאנסול	25.00
פ. שולמאן	25.00
י. ראעבוק	20.00
בערנארד, לימיטעד	15.00
איגעל קלאדהינג, ה. מאננים	15.00
איננער ספרינג מאטרעסעס	15.00
י. ליפשיץ	15.00
ב. גאללאנדער	12.00
ה. מודריק	12.00
פ. קאמין, טאראנטא עלעקטריק	12.00
מ. ב. אייבראמס	10.00
ביוועד קלאוק קא.	10.00
ה. בראבערסאן	10.00
גודמאן און מאנדעל	10.00
לידער העט קא.	10.00
י. רעיטאפעל	10.00
ס. רובינאף	10.00
א. סאלוש	10.00

וואטשט דיזע ליסטען.

זעהט צו איהר געפינט דארט אייער שכן, פריינט אדער סטארקיפער, אדער אייער שוהל און פאראיין. אויב ניט ווארום ניט? ווילען זיי ניט האבען קיין חלק אין דער אויפבויאונג פון ארץ ישראל?

קעמפיין העדקוואטערס: —
206 בעווערלי סטריט, טאראנטא.

קען ניט באזוכען סקול, ווייל ער האט ניט קיין הויזען.

פארט קאלבארן, אנט. יוני 10.

א ריהרענדע געשיכטע פון ארימקייט איז אויפגעדעקט געווארען, ווען דער שול באאמטער האט באריכטעט צו צו דער היגער סקול באארד, וועגען א קינד וואס איז אפוועזענד געוועזן פון סקול.

דאס קינד האט ניט געקענט קומען לערנען, ווייל ער האט ניט געהאט קיין... הויזען. דער פאטער האט איהם אן עצה געגעבען ער זאל געהן כאפען פיש, עס פארקויפען און מאר'ן געלט זיך קויפען, וואס ער דארף. דער אינגעל האט זוי געטאן, און אויף מארגען איז ער שוין געקומען אין סקול.

קיין העכערונג אין פרייז פון סאלאדא טיי

טראץ דער נייער דיוטי און העכערונג אין סיילס טעקס

צום פובליקום:

קאנאדע'ס אממערסטען פארקויפטע טיי וועט נישט קאסטען דעם קאסטימער מעהר, נישט קוקענדיג אויף דעם נייעם טעקס.

צאהלט נישט מעהר ווי דער פרייז וואס שטעהט אויפ'ן פעקעל.

מיר צאלען די דיוטי און טעקס.

צו גראסערס:

איהר וועט ניט טרעפען קיין סיילס טעקס אדער דיוטי צוגערעכענט צו אייערע אינוואיסעס. מיר וועלען עס אליין צאהלען, כדי איהר זאלט קענען באדינען דאס פובליקום אהן עקסטרא הוצאות און קריגען דעם זעלבען פראפיט, וואס פריהער.

SALADA TEA COMPANY OF CANADA, LIMITED

א זאמלונג פון י. ח. ברענער'ס בריעף

(א בריעף אין רעדאקציע).

אין א קורצער צייט ארום וועט געבראכט בריעף פון י. ח. ברענער, וואס דאס וועט זיין אן ערגענצונג צו אלע זיינע ווערק. יעדער איינער, ביי וועמען עס געפינען זיך בריעף פון י. ח. ב. איז געבעטען דאריבער צוצושיקען זיי לויט'ן אנגעגעבענעם אדרעס.

יעדער בריעף, יעדער צעטעלע, האט זיין ווערטה, אויב ניט צום דרוקען און פארעפענטליכען, איז עס ווענינסטענס קלאהר צו מאכען פארשיעדענע איינצעלהייטען פון י. ח. ברענערס לעבען און זיין ליטעראַרישער טעטיגקייט.

די אריגינאלען וועלען שפעטער צוריקגעשיקט ווערען צו יעדען איינעם, לויט זייער פארלאנג תיכף נאך דער פארעפענטליכונג.

אלע אידישע צייטונגען אין אלע לענדער און שפראכען ווערען געבעטען איבערצודרוקען דיעזען בריעף.

דער אדרעס:

מ. פאזנאנסקי, רחוב אליעזר בן יהודה, 47 תל אביב, פאלעסטינא.

מנחם פאזנאנסקי.

שטילע לויה פון מארטימער שיף

איסטער־בעי, לאנג־איילענד, יוני 9.

מארטימער ל. שיף, דער איינציגער זוהן פון דזשייקאב שיף, וועלכער איז לעצטע וואך געשטארבען, איז דא נעכטען מקבר געווארען אויף אן איינפאכען אופן, מיט דער באגלייטונג בלויז פון עטליכע קרובים און פריינט.

פאר בעסטע רעזולטאטען פון אייז רעפרידזשירייזשאן

האלט אלע מאל שפייזען מיט שטארקע ריחות — פרוכט און גרינס — אויף די אויבערשטע פאליצעס פון אייער אייז באקס. פון דארט טראגט די צירקולירענדע לופט די שפייז ריחות שנעל צום אייז און פון דארט אראפ די דרעין — און זיי פארשווינדען.

קינגסדייל
6181

הייבט אן אונזער סערוויס

Lake Simcoe Ice & Fuel
LIMITED

אויף יעדער גאס. יעדען טאג.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
N. FRIEDLAND, President
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913
Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

מיט פארמעריי קען די ארבייטסלאזיגקייט ניט אפגעשאפען ווערען

"צוריק צום לאנד", איז יעצט דער שלאג־ווארט אין קאנאדע צו לייזען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאנד.

דערצעהלט דער קאנאדער קאלאניזאציאנס דעפארטמענט, אז זיבען טויזענט אונפארהייראטע מענער זענען לעצטענס באזעצט געווארען אויף לאנד און אז 1,500 פאמיליען זענען באזעצט געווארען אויף ספעציעל געקליבענע פארמעס, וועלכע זענען אויסגעקליבען געווארען פון קאלאניזאציאנס דעפארטמענט.

די מערסטע, וועלכע זענען באזעצט געווארען אויף לאנד זענען ארבייטסלאזע, און ווען זיי האבען באקומען דעם אנבאט פון קאלאניזאציאנס דעפארטמענט, האבען זיי זיך אין דעם אנגעכאפט.

עס איז געווען א צייט ווען קאנאדע האט אויסגעגעבען צעהנדליגע טויזענטער דאלאר צו פראפאגאנדירען אין אויסלאנד, אז פארמער און בכלל ערד־ארבייטער, אדער די, וועלכע ווילען זיך פארנעמען מיט ערד־ארבייט, זאלען פארען נאך קאנאדע.

ביז מיט א יאר צוריק האט קאנאדע סובסידירט אימיגראנטען פון ענגלאנד, וועלכע האבען זיך דערקלערט וויליג צו ארבייטען אויף לאנד. ניט נאר האט מען אזעלכע ארבייטער געבראכט אין קאנאדע פאר א זעהר א ביליגען פרייז (פינף דאלאר), נאר מען האט יעדען געגעבען לאנד מיט אן הלואה אויף אויסשטאטונג.

ביז מיט א יאהר צוריק האט די רעגירונג געהאט אפמאכען מיט די צוויי גרויסע אייזענבאנען אין קאנאדע און מיט ספעציעלע אימיגראציאנס געזעלשאפטען אויף אריינצוברענגען מענשען צו באזעצען אויף פארמעס. דאס איז געטאן געווארען אום צו באזעצען דאס ניט־באארבייטע לאנד אין קאנאדע, הויפטזעכליך אין מערב קאנאדע און צו פארגרעסערען די באפעלקערונג אין לאנד.

שוין באלד א יאהר ווי די דאזיגע טעטיגקייט איז אפגעשטעלט געווארען צוליעב דעם עקאנאמישען קריזיס אין לאנד. מיליאנען בושעל ווייץ ליגען אין מערב קאנאדע, ווייל עס איז ניטא וואו די תבואה צו פארקויפען.

די תבואה קאנפערענץ, וועלכע איז אפגעהאלטען געווארען, אין עלף לענדער, קאנאדע אריינגערעכענט, האבען זיך באטייליגט, האט געארבייט אויף פלענער צו רעדוצירען די תבואה פראדוקציע אין אלע לענדער אום אפצושאפען דעם איבערפלוס.

עס איז ביי דער קאנפערענץ זאגאר געמאכט געווארען א פארשלאג, אז עס זאל באגרעניצט ווערען די צאל אקער לאנד, וועלכעס זאל פארזעהט ווערען. פרעגט זיך די פראגע: צו וואס שאפען נאך פארמער?

פון דעם שטאנדפונקט פון פארמאכטע טויערען, פון דעם שטאנדפונקט פון באגרעניצטער תבואה־פראדוקציע, איז דאך אן אבסורד צו שאפען נייע תבואה־פראדוצירער.

מיר האלטען, אז אין קאנאדע איז נאך פאראן פלאץ פאר צענדליגע טויזענטער פארמער; מיר האלטען, אז קאנאדע קען שפייזען כינא ניט מיט מיליאנען, נאר מיט ביליאנען בושעל תבואה; מיר האלטען, אז קאנאדע קען עקספארטירען תבואה אין לענדער, וואו קאנאדער ברויט וועט מיט שמחה אויפגענומען ווערען. אבער ווען מען טוט עס ניט, צו וואס דאס שאפען נייע פראדוצירער?

עס איז באוויזען געווארען פאקטיש, אז מיט דער הילף פון מאדערנע מאשינען פראדוצירט היינט דער קאנאדער פארמער אין דער זעלבער צייט און מיט ווייניגער ענערגיע, מיט הונדערט פראצענט מער איידער מיט צען יאהר צוריק. עס איז באוויזען געווארען, אז דער קאנאדער פארמער קען אפילו די יעצטיגע פראדוקציע פארטאפלען מיט זעהר ווייניג אנשטרענגונגען.

איז עס דאך א פאקט, אז דער עקאנאמישער קריזיס אין קאנאדע איז א רעזולטאט פון דעם, וואס ביים פארמער איז געבליבען זיין תבואה און ביים פאבריקאנט זיין פראדוקציע. צו וואס זשע פארגרעסערען דעם פעלד פון פארמער פראדוקציע?

דער ענטפער איז איינער:

זובענדיג צו לייזען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאנד, ניט אפשאפענדיג דעם אמת'ן איבעל, ווארפט מען זיך אין אלע זייטען. פונקט ווי דער, וועלכער האלט ביים באנקראט זוכט מיט א נייעם חוב דעקען אן אלטען. אלץ אין צייטווייליג. מען ווארפט זיך מיט דער ארבייטסלאזיגקייט אין אלע זייטען, און אויף וועלכער זייט מען זאל זי ניט ווארפען בלייבט זי אלץ א ניט־געלייזטע פראבלעם. אויף דערוויל, אויפ'ן מאמענט, גלויבט מען, אז מען ווערט פון איהר פטור. אז מען האט עס פארלייכטערט. אבער עס איז דאך מעהר ווי נאריש אזוי צו גלויבען.

א פארגרעסערטע פארם־פראדוקציע אהן א פארגרעסערטען עקספארט, וועט דאך די אזוי אויך שלעכטע לאגע ניט נאר ניט פארבעסערען, נאר פארערגערען.

די סובסידיע, וועלכע די קאנאדער רעגירונג גיט יעצט די פארמער אין מערב קאנאדע ארויסצופיהרען תבואה, איז דער בעסטער באוויז פאר דעם.

באזעצען ארבייטסלאזע אויף לאנד וועט דער ארבייטסלאזיגקייט וועניג וואס העלפען. עס מיינט בלויז זי אריבערפירען פון איין פעלד אויפ'ן צווייטען. נויטיג איז צו באזעצען וואס מעהר און מעהר מענשען אויף לאנד ווען דאס ווערט געטאן מיט'ן פארלאנג צו פארגרעסערען די באפעלקערונג פון לאנד, אויסצופילען די ליידיגע פוסטע פעלדער, אבער אונטער א גאנץ אנדער סיסטעם.

די ארבייטסלאזע קענען געהאלפען ווערען דורך פארגרעסערטער פארמער־פראדוקציע דורכדעם, וואס די רעגירונג וועט אפקויפען די תבואה ביי די פארמער און צוטיילען עס פריי צו די, וועלכע דארפען עס אין לאנד און אין אויסלאנד. די רעגירונג קען עס אויך טאן דורך געבען אן הלואה אין דער פארמע פון תבואה צו די הונגעריגע מיליאנען מענשען אין כינא. פאר וועלכע די קאנאדער איבער־פראדוקציע וואלט געווען אן אמת'ע ברכה, און פאר קאנאדע א הילף.

עלף יאר צ. ס. אין רוסלאנד

פון דוד ישראלי.

יעדעס מאל ווארפט זיך דורך א ידיעה אין דער פרעסע וועגען נייע און נייע ארעסטען אין פארשיידענע שטעדט אין רוסלאנד, פאר דער "שווערער זינד" פון באלאנגען צו ציוניסטישע פארטייען און ארגאניזאציעס, און כאטש די טעגליכע פרעסע גיט ניט — און קאן אויך ניט געבען קיין גענויע ידיעות וועגען דעם לעבען פון פארטייען און זייערע חברים, וואס זיינען שטרענג אומלעגאל, אבער אויך די צופעליגע ידיעות געהט מען דורך מיט אן אומדערלעזבארער גלייכגילטיגקייט.

עס מוז באמערקט ווערען, צום גרויסען באדויערען, אז אפילו די וואס זענען דירעקט פארבונדען — אידעאלאגיש און ארגאניזאציעל — מיט דער רוסישער צ. ס. באוועגונג נעהמען ניט אן קיין געהעריגע שריט צו טאן עפעס ממשות'דיג פאר אונזערע חברים דארטען.

און אין אזא שווערער לאגע, איבערגעלאזען אויף זיך אליין — מאטערן זיך שוין אונזערע חברים עלף יאהר.

די צ. ס. באוועגונג אין רוסלאנד איז ניט די איינציגע אויף דער ציוניסטישער גאס, אבער זי איז די ראדיקאלסטע צווישען אלע איבעריגע.

די קאמוניסטישע הערשער האבען א דאנק זייער אומפעהיגקייט אפצושאפען די אומנארמאלע לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג אין רוסלאנד געמוזט פיהרען צו דער פארשטארקונג פון זעלבסטשטענדיגע, אמת פאראינטערעסירטע, אין דער לייזונג פון דעם אייגענארטיגען אידישען פראבלעם, גרופירונגען און וואס ראדיקאלער די גרופירונג — אלץ שטארקער, אכזריות'דיגער איז דער כעס, און זיין פראקטישער אויסדרוק, פון דער ראטען מאכט געגען איהר.

צום באדויערען זענען אפילו ניט געמאכט געווארען די נויטיגע פרואוועען באקאנט צו מאכען דעם ברייטען עולם מיט דעם וואס אונזערע חברים האבען אויפגעטאן און וואס זיי האבען איבערגעליטען פאר די עלף יאהר.

עס איז אונמעגליך צו געבען א מעהר דעטאלען איבערבליק וועגען דעם אין א צייטונגס ארטיקעל, אבער בלויז עטליכע כאראקטעריסטישע פאקטען. וועלען געבען א מעגליכקייט זיך פארצושטעלען דעם "דערנער וועג" וואס אונזערע חברים געהען אויף איהם...

די וויכטיגקייט פון דער באוועגונג איז א דאפעלטע.

באשטעהענדיג פון דער פארטיי צ. ס., דערנאך דער "יוגענט צ"ס", "השומר הצעיר ס"ב און "החלוץ" (לעגאלער) — האט די באוועגונג דערפילט ניט נאר א ראל פון א קעמפער פאר די אינטערעסען — עקאנאמישע און נאציאנאל קולטורעלע — פון דער אידישער ארבייטענדער באפעלקערונג, נאר זי האט אויך ארויסגעשטעלט אויף איהר פראגראם, און ממשותדיג געקעמפט, מיט אלע מעגליכע מיטלען, פאר אלגעמיין פאליטישע און סאציאלע פאדערונגען.

זי איז געווען די בארייטענדסטע ציוניסטישע און כמעט די איינציגע אנגעזעהענע סאציאליסטישע פארטיי, וועלכע האט טאג־טעגליך, אויף קאנפערענצען, מיט "ליסטאוועקעס" (אויפרופען), דורך דעמאנסטראציעס און אויפקלערונגס ארבייט געקעמפט געגען דעם ווירקליכען דיקטאטור־רעזשים פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

און די ווילדע באהאנדלונג מצד דער ג. פ. או. — די טאג־טעגליכע ארעסטען פון צעהנדליגער און הונדערטער חברים פון די פיהרערס און פון די רייהען; די אוממענשליכע אכזריות וואס די הערשער זיינען בעגאנגען געגען אונזערע חברים, ווי געגען אנדערע קאנטער־רעוואלוציאנערען, — אין די טורמעס, אין פאליטאיזאלאטארען און אין די פארשיקונגס פלעצער — דאס אלעס האט אונזערע חברים ניט אפגעשראקען.

עס האט זיך די ערשטע צייט ארויסגעצייגט אז די ארבייט פון דער ג. פ. או. האט מיטגעהאלפען דער ארבייט פון דער באוועגונג.

אבער סוף כל סוף האט דער "אייזערנער פויסט", זיך ארויסגעוויזען גענוג פעסט באדייטענד איהר איינצושרעקען. עס איז אויך זיכער אז די אויבענדערמאהנטע גלייכגילטיגקייט האט — ניט באוואוסטזיניג אין א גרויסער מאס מיטגעווירקט דער צושטערונגס ארבייט פון דער ג. פ. או.

די רדיפות געגען דער צ"ס פארטיי — וועלכע האט זיך געגרינדעט דעם 20־טען מאי 1920 — האבען זיך אנגעפאנגען צוזאמען מיט איהר גרינדונג. אבער דער אנפאנג פון די רדיפות איז געווען אזוי באשיידען אין פארגלייך מיט די פון די קומענדע יאהרען, אז עס איז כמעט ניט געווען געראטען אין דער קאמוניסטישער דיקטאטור.

די לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג איז געווארען אלץ ערגער און האט דרינגענד ארויסגעפאדערט די צ"ס פארטיי צו אקטיוויטעט.

און אלס רעזולטאט פון איהר אקטיוויטעט האט די פארטיי געוואקסען, סיי מיט דער צאהל פון איהרע מיטגלידער, סיי מיט איהר איינפלוס אויף די מאסען.

דעם 30־טען מאי 1923 איז אין פאסטאוו געגרינדעט געווארען דער צ"ס יוגענט פארבאנד, שפעטער דער "לעגאלער החלוץ", דער "השומר הצעיר צ"ס" — און יעדע פון די ארגאניזאציעס האט געהאלטען אין איין וואקסען.

דער וואוקס פון דער באוועגונג צוזאמען מיט פארשיידענע אלגעמיינע פאליטישע אורזאכען, האבען געבראכט אלס ענטפער — א גאנצע רייהע מיט ארעסטען.

נאך אין 1923 זענען ארעסטירט געווארען פיעל מיטגליעדער פון דעם צענטראלען קאמיטעט פון דער צ"ס פארטיי און פון די דיסטריקט קאמיטעטען פון כארקאוו, קיעוו, האמעל וויניצע און אנד. אבער אזוי ווי די עפענטליכע ארויסטרעטונגען האבען געטראגען מעהרסטענטייל א קאלאלען כאראקטער און באגרעניצט לויט'ן מאשטאב — זענען אויך די צאהל ארעסטירטע געווען מעהר ווענינער באגרעניצט.

ערשט אין 1924 הויבען זיך אן די מאסען אקציעס פון פארטיי, און אלס געגענאקציע מצד דער ג. פ. או די מאסען ארעסטען.

אין דער צווייטער העלפט פון 1924 בעת עס האט זיך געגרייט די "קאנפערענץ פון נאצ. מינדערהייטען" — האט די צ"ס באוועגונג פארשטאנען, אז עס איז נויטיג מאכען די אידישע ארבייטענדע מאסען טעטיג, ארויסשטעלען די געהעריגע פאדערונגען צו דער קאנפערענץ, און ארויסווייזען די שווערע, עקאנאמישע פאליטישע און קולטורעלע לאגע אין וועלכע די אידישע רואינירטע באפעלקערונג האט זיך געפונען.

די פלעצער פון די ארעסטירטע חברים זיינען גלייך פארנומען געווארען דורך אידישע חברים, און די אקציע איז גלענצענד דורכגעפיהרט געווארען:

דעם 15־טען אויגוסט זיינען צושיקט געווארען איבער צעהנדליגער שטעדטלאך און שטעדט, צעהנדליגער טויזענטער אויפרופען, וועלכע זיינען געלייענט געווארען אויסער אידישע מאסען, פון פיעל רוסישע ארבייטער און פויערים.

זיי זיינען צושיקט געווארען דורך פאסט, צוואוארפען געווארען אין די טעאטערען, געטיילט געווארען אין די גאסען אלס ביילאגע צו די קאמוניסטישע צייטונגען, געקלעפט געווארען אין די גאסען און דורך פארשיעדענע אנדערע וועגען.

דער אויפרוף האט אנגעוויזען די מאסען אויף זייער לאגע, און האט אנגעוויזען די מיטלען צו פארבעסערען די לאגע און די פאדערונגען: ברייטע נאציאנאל פערזאנאלע אויטאנאמיע; גרויסע שטחים לאנד פאר קאנצענטרירטער אידישער קאלאניזאציע; הילף אין פארמע פון רעגירונגס הלוואות; פארלייכטערונגען אין דער עקאנאמישער און פאליטיש־רעכטליכער לאגע פון די אידישע קוסטארען; אידישע און העברעאישע ערציהונג און אנד.

די ווירקונג פון דעם אויפרוף אויף די מאסען איז געווען אומגעהייער — און אלס רעזולטאט זיינען דעם 2־טען סעפטעמבער ארעסטירט געווארען מעהר ווי דריי טויזענט מענשען און עטליכע הונדערט פון זיי זענען פארשיקט געווארען אין די וויסטע פלעצער פון סיביר.

פון דאמאלט פאנגט זיך אן די סיסטעמאטישע אויסראטונגס ארבייט פון דער ג. פ. או. אין וועלכער זי געהט עד היום.

דעם אויפרוף פון אויגוסט און די פיעלע צעהנדליגער אנדערע אויפרופען — פלעגט די פארטיי באגלייטען מיט עפענטליכע ארויסטרעטונגען פון אונזערע חברים אויף די מיטינגען, קאנפערענצען וואס די אידסעקציע פלעגט איינארדנען. און פיעל פון די חברים זיינען גלייך פון דער טריבונע פארנומען געווארען אין ג. פ. או און נאך א פראצעס פארשיקט געווארען.

אבער אנדערע זיינען געקומען אויף זייער פלאץ. די באוועגונג האט דאן טראץ די רדיפות געוואקסען, און צוגעצויגען די סימפאטיעס פון די ברייטע מאסען.

מען מעג אין א באטיידענטער מאס פארעכענען אויפ'ן חשבון פון די אקציע — די פארלייכטערונגען וואס זענען געקומען אין די שפעטערע יאהרען אין דער לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג — ווי אין דער קאלאניזאציע אזוי אויך אין דער לאגע פון דער שטאדטישער באפעלקערונג.

אבער אויסער די אויסראטונגס מיטלען פון דער ג. פ. או. פארלאנגט אויף דער אידישער יוגענט און דורך פארשוועדענע דראהונגען און הבטחות — לויט אן אינדיווידועלען צוגאנג! — געצוואונגען פיעל פון די חברים זיך עפענטליך אפזאגען פון דער באוועגונג דורך א דעקלאראציע אדער גאר מאכען איינגע פון זיי פאר "סעקסאט'ן" (געהיימע מיטארבייטער) און האט אפילו איינגע פון זיי געטריבען צו זעלבסטמארד.

אזוי האט זיך אין מינסק אין 1925 דערטרונקען בערטא לעווין, נאך עטליכע מאנאטען ארעסט אין ג. פ. או. וואו מען האט ביי איהר אויסגענארט איינגע נעמען פון איהרע חברים.

אין 1928 איז אין אדעסא באגאנגען זעלבסטמארד זיווא דראנאווסקאיא.

פיעל אנדערע פלעגט מען מוטשען חדשים לאנג פארנארען זיי אויף געהיימע פלעצער וואו מיט א רעוואלווער, מיט דראהונגען און צומאל מיט פעטש פלעגט מען ווועלען שלעפען ווערטער....

איינצעלנע זיינען דורכגעפאלען — אבער די אבסאלוטע מערהייט האט אויסגעהאלטען די שווערע נסיונות, און טייל פון זיי געפינען זיך נאך ביז איצט אין די איזאלאטארען און אין פארשיקונג.

די חברים וואס זענען ארעסטירט און פארשיקט געווארען האבען אויך ניט געלעבט קיין גוטען טאג.

די באהאנדלונג מצד די טורמע אדמיניסטראציעס זיינען אומדערטרעגליך. ניט זעלטען זענען פאלען וואס די ארעסטירטע זיינען גרויזאם געשלאגען געווארען, געבונדען געווארען אויף גאנצע טעג, געשלעפט געווארען מיט גוואלד איבער די טרעפ פון די טורמעס און א. וו.

אין 1925 איז אין כארקאווער טורמע געשאסען געווארען אין משה איידעלבערג, וועלכער איז גליקליכער ווייזע בלויז פארשעפעט געווארען ביים קאפ.

אין 1928 איז אין חיווא דערשאסען געווארען פאר גאר ניט, אין די אויגען פון אלע חברים בעת א פראגולקע (שפאציר) דער חבר בראנשטיין.

די לעבעדיקע חברים מוזען לעבען אויף דעם בודושעט וואס מען צאהלט די פארשיקטע — 6 רובעל מיט 25 קאפ. (ביי 3 דאלאר) א מאנאט. צו קיין ארבייט לאזט מען זיי ניט צו, און אפט, האבען זיי ניט וואו צו וואוינען, ווייל די פויערים האבען מורא צו האבען וועלכע ניט איז באציהונגען מיט די פארשיקטע, זיי זאלען אליין ניט פארדעכטיגט ווערען.

בכדי די פארשיקטע זאלען ניט בעאיינפלוסען די איינוואוינער — לאזט מען די ערשטע ניט איינוואוינען זיך לאנג אויף איין פלאץ, נאר מען פיהרט זיי איבער יעדע עטליכע מאנאטען אין נייע ערטער.

חדשים לאנג געדויערט זייער וואנדערען — ווייל א באהן געפינט זיך אפט טויזענט אדער צוועלף הונדערט מייל פון די פארשיקונגס פלעצער.

אין פיעלע פלעצער זיינען די איינוואוינער קראנק אויף פארשידענע ווענערישע און אנדערע אנשטעקענדע קראנקהייטען...

אויך די שוין קראנקע חברים פלעגט מען זעהר אפט קיין מעדיצינישע הילף ניט צושטעלען.

אלע פראטעסטען פלעגען בלייבען ווי א "קול קורא במדבר". די אבסטרוקציעס, וועלכער די חברים באנוצען זיך אין קאמף פאר מענשליכע באדינגונגען — ווערען גרויזאם אונטערדריקט; די הונגער־סטרייקס דויערען ניט זעלטען גאנצע וואכען כסדר און ברענגען אלס רעזולטאט בלויז פאלשע הבטחות. ניט זעלטען זענען פאלען פון "געצוואונגען שפייזען"...

אט די אלע באדינגונגען האבען געבראכט דערצו אז פיעל חברים זענען פארקריפעלט געווארען, קראנק געווארען און איינגע זיינען געשטארבען פון דעם. אין 1926 איז פון א קראנקהייט, אין געפענגניש ערווארבענע, געשטארבען חברת רחל שערמאן.

אין 1927 איז געשטארבען אין ווערכנעאוראלסקער פאליטאיזאלאטאר דער חבר אייגער.

אין 1928 אין חיווא חבר פארטנאי און אנד. איינצעלנע האבען איינגעשטעלט און אנטלאפען צוריק צו צ. ס. ארבייט. איינגע האט מען ערלויבט אויסצובייטען סיביר אויף ארץ ישראל...

און נאך דעם אלעמען געפינען זיך נאך איצט אין פארשיקונג און טורמעס 7-6 הונדערט חברים.

אויך נאך דעם אפקומען דעם "טערמין" ערווארטעט פיעל פון זיי פאר דער מינדסטער "זינד" פארשיקט צו ווערען אויף א נייעם טערמין אדער אין בעסטען פאל באקומען זיי די "פרייהייט מינוס"...

אט דאס זענען די אלגעמיינע שטריכען פון דעם לעבען פון די פארשיקטע, און פון די וועלכע זענען יעדען טאג "קאנדידאטען" פארשיקט צו ווערען.

אבער די אלע שווערע אומשטענדען האבען ניט געבראכען די באוועגונג אינגאנצען.

נאך די ארץ ישראל געשעהענישען פון 1929 האט אויך די אידישע יוגענט אין רוסלאנד געלאזט הערען איהר שטימע פון אונטער־ערד...

די מאסען האבען ווי געהעריג אויפגענומען די פראוואקאטארישע ידיעות וואס די סאוועטישע און אידעקסישע פרעסע האט זיי דערלאנגט, און האבען געקראגען די ריכטיגע ידיעות און בעלייכטונג פון די צ. ס. גרופען. די לעצטע האבען אראנזשירט פראטעסט פארזאמלונגען אין די וועלדער און אין אנדערע געהיימע ערטער; עס זענען געזאמעלט געווארען אויך קליינע סומען געלט פאר די געליטענע פון די געשעהענישען.

עס זענען דעמאלט אויך געגרינדעט געווארען איינגע נייע סניפים. און עס האט זיך בכלל געמערקט א בעדייטענדע אויפלעבונג.

די איצטיגע שטימונג אין ציוניזם, צוזאמען מיט די אלץ אנהאלטענדע פארפאלגונגען, האבען אויך באשרענקט די אנגעמערקטע אויפלעבונג... אבער די באוועגונג געהט אן מיט איהר ארבייט, און עס האלטען זיך אן די דערמאהנטע באדינגונגען און סכנות...

און עס וואלט געווען ניט מעהר ווי ערפילט א חוב אז מיר אין אמעריקא זאלען זיך אפגעבען א דין וחשבון — כאטש צו שפעט — ווי גרויס איז אונזער חלק אין דער שווערער לאגע און אין די ליידען פון די רוסישע חברים, און וואס שנעלער אפצאהלען דעם חוב...

* * *

עלף יאהר קאמף און ליידען פון דער צ. ס. באוועגונג אין רוסלאנד מאהנען דעם גערעכטען חוב ניט נאר פון די ארבייטער ציוניסטען, נאר אויך פון יעדען ציוניסט, פון יעדען נאציאנאל געשטימטען.

(פארזעצונג אויף פיידוש 2.)

די פארשטארבענע באראנעסע ראטשילד - אן אמת'ע אידישע נשמה

(א בריעף פון פאריז)

פון י. שעכטמאן

מיט עטליכע וואכען צוריק האט מען דא אין פאריז געבראכט צו קבר ישראל די אלטע באראנעסע טערעזע דע־ראטשילד. ווי באקאנט קומען פאר אין דער משפחה ראטשילד שידוכים דער עיקר צווישען די מיטגלידער פון דער משפחה גופא. אויך טערעזע דע־ראטשילד איז געווען די דריטע טאכטער פון דעם באראן שארל מאיר דע־ראטשילד פון נעאפאל (אן אייניקעל פון דעם אב־המשפחה פון דער פאמיליע ראטשילד) און פון זיין שוועסטער־קינד לואיזע דע־ראטשילד. זי איז געבוירען געווארען אינ'ם יאהר 1846. אין עלטער פון 24 יאהר האט זי חתונה געהאט מיט איהר שוועסטער־קינד, מיט דעם באראן דזשעמס עדוארד ראטשילד, דעם זוהן פון דעם לאנדאנער נאטאניעל דע־ראטשילד און פון שארלאטע דע־ראטשילד, די עלטערע טאכטער פון דעם שעף פון דער פאריזער ליניע פון די ראטשילדס, דזשעמס דע־ראטשילד. דאס איז אויף אזא אופן געווען, אזוי צו זאגען, א ראטשילד פון אלע זייטען, א באראנעסע פון דורות, א איטאליעניש־פראנצויזיש־ענגלישע אריסטאקראטיע פון קאפ ביז די פיס. און אין דער זעלביגער צייט איז די באראנעסע טערעזע דע־ראטשילד אין פארלויף פון איהר גאנצען לאנגען לעבען (זי איז געשטארבען אין עלטער פון 84 יאהר) געווען א טיפיש אידישע גוטע פרוי, ווי עס שילדערט איהר די אידישע טראדיציע אין די מזרח־אייראפאישע לענדער.

אין איהר פערזענליכען לעבען האט זי קיין גליק ניט געהאט. איהר מאן, א קלוגער, ענערגישער, סימפאטישער און געלערנטער מענש, וועלכער האט זיך א סך פארנומען מיט פראבלעמען פון אידישער געשיכטע און האט פאטראניזירט די „געזעלשאפט פאר אידישע וויסענשאפטען", איז געשטארבען 11 יאהר נאך דער חתונה, אין עלטער פון 36 יאהר. די יונגע אלמנה איז געבליבען אליין מיט צוויי קינדער. דאס צווייטע מאל האט זי ניט חתונה געהאט און האט זיך אינגאנצען געווידמעט דער דערציהונג פון די קינדער און דער וואוילטעטיגקייט. אין משך פון די 40 יאהר, ביז'ן לעצטען טאג פון איהר לעבען, איז זי געווען א ביישפיל פון א גוטער און וואוילטעטיגער אידישער פרוי אין איהר פערזענליכען, הן אין געזעלשאפטליכען לעבען.

ווי כמעט אלע ראטשילד'ן איז זי געווען רעליגיעז אין דעם טראדיציאנערען זין פונ'ם ווארט. יעדען פרייטאג אוונט פלעגט זי קומען אין דער סינאגאגע אויף רוי דע לא וויקטואר, און פלעגט דארט דאווענען און בעטען צו גאט צוזאמען מיט אלע „פשוט'ע" אידישע פרויען. איהר הויפט־אויפמערקזאמקייט איז אבער געווען קאנצענטרירט אויף דער וואוילטעטיגקייט. אויף דעם געביט האט זי זיך אויסגעצייכענט אפילו צווישען די אנדערע ראטשילדס, וועלכע האבען געמאכט פילאנטראפיע אזוי צו זאגען פאר זייער „פראפעסיע". זי האט ניט געמאכט קיין אונטערשייד צווישען אידישע און ניט־אידישע וואוילטעטיגע אנשטאלטען. אבער מעהר פון אלץ האט זי זיך דאך אפגעגעבען מיט אידישע ענינים און אידישע אינטערעסען. נאך אלס א גאנץ יונגע פריילין האט זי שטענדיג געטראכט אין אט דער ריכטונג. מיט עטליכע צעהנדליגע יאהר צוריק האט זי פארעפענטליכט א קליין ביכעל אונטער'ן נאמען „איינצעלנע בלעטער פון א טאג־בוך פון א יונג פריילין". אין דעם ניט פרעטענציעזען אבער טיעף אויפריכטיגען און שעהנעם ביכעל זעהט מען, ווי אזוי די יונגע טערעזע דע־ראטשילד איז שוין פאר איהר חתונה געווען טיעף פאראינטערעסירט מיט דעם פראבלעם, — ווי אזוי העלפט מען ארימע ברידער און שוועסטער. פאר איהר איז די וואוילטעטיגקייט ניט געווען א מאדע־ענין, אדער א מין געזעלשאפטליכער שפיעל, נאר א דערפילונג פון א מאראליש־רעליגיעזען חוב, א נשמה־זאך, א טיפע אינערליכע באפרידיגונג. און זי האט געשאפען א גאנצע רייע פון וואוילטעטיגע אונטערנעהמונגען, דער עיקר פאר קינדער. אויף דעם בערג־פליאזש, האט זי געגרינדעט א דיספאנסער פאר טובערקוליאז קראנקע קינדער, אין קאוויע — א קינדער־אמבולאטאריע, אין שאטילי — א האספיטאל, זי האט געהאלפען צעהנדליגער אנדערע אנשטאלטען — און ניט נאר מיט געלט, נאר אויך מיט פערזענליכער טעטיגקייט. כמעט יעדע פאר וואכען פלעגט זי קומען אין די אנשטאלטען, וועלכע זי האט געשאפען אדער אונטערשטיצט, פלעגט זיך פערזענליך איטערעסירען מיט יעדער קלייניגקייט, פלעגט אריינטראגען ווארימקייט און אינטימקייט צווישען די קינדער און קראנקע, וועלכע האבען איהר באמת פארגעטערט.

די אלטע באראנעסע האט געהאט פארשטענדניש אויך פאר די פראגען פון דער רעליגיעזער דערציהונג. ספעציעל האט זי זיך אינטערעסירט מיט דער קינדער־שולע אויפ'ן נאמען פון דעם פארשטארבענעם גראן ראבי צדק כהן. עטליכע וואכען פאר איהר טויט האט זי זיך דערוואוסט, אז די דאזיגע שולע שטעהט אין א סכנה געשלאסען צו ווערען צוליעב מאנגעל אין געלט. זי איז ספעציעל אליין געקומען אויף דער זיצונג פון דעם שולע־קאמיטעט און האט דערקלעהרט, אז זי איז מנדב פאר דער שולע 50,000 פראנק. די דאזיגע נדבה האט געראטעוועט די אינסטיטוציע. דאס איז געווען דער גרעסטער טרייסט און די גרעסטע נחמה פון דער אלטער באראנעסע אין די לעצטע שעה'ן פון איהר לעבען. אין דער רעדע, וועלכער דער איצטיגער פראנצויזישער גראן ראבי איזראעל לעווי האט געהאלטען איבער איהר אפענעם קבר, האט ער דערצעהלט, אז עטליכע שעה פאר'ן טויט האט די „אלטע באראנעסע" מיט א צופרידענעם פנים געזאגט צו איהם: „אלזא דער ענין מיט דער שולע פון צדוק כהן איז אין ארדנונג". דאס איז געווען די לעצטע זארג פון באראנעסע טערעזע דע־ראטשילד.

„גאנץ פאריז" האט געקענט און געשעצט די אלטע באראנעסע — רייכע און ארימע, אידען און קריסטען, אפילו שונאי־ישראל. פראנסוא קאטי, דער פארפומעריע־קעניג און דער ארויסגעבער פון דעם אפען אנטיסעמיטישען „אמי דיו פעפל", און פון דעם אריסטאקראטישען „פיגארא" איז געוויס ניט קיין גרייסען אידען־פריינד. אבער זיין ארגאן, „פיגארא", האט געשריבען נאכ'ן טויט פון טערעזע דע־ראטשילד: „דאס איז א דערהויבענע און זעהר נאבעלע נשמה, וועלכע רופט ארויס אכטונג און ליבע. איהר לעבען איז געווען אזוי גראד, אזוי ווירדיג, און איז געווען איינגאנצען געווידמעט אומגליקליכע און פארשטויסענע". און אויך די פראנצויזישע רעגירונג האט פארשטאנען ווי געהעריג אפצושאצען און צו באלוינען די שעהנע טאטען פון דער פארשטארבענער באראנעסע: זי האט באקומען די בכבוד'יגע אפצייכנונג פון „לעזשיאן ד'אנער" און א ספעציעלע מעדאל פון פראנצויזישער דאנקבארקייט". צו איהר לויה זענען געקומען די אנגעזעהענסטע מלוכה־לייט און מיטגלידער פונ'ם דיפלאמאטישען קארפוס: דער געוועזענער פראנצויזישער פרעמיער־מיניסטער און איצטיגער מיניסטער פאר אגריקולטור, טארדיע, די אמבאסאדארען פון שפאניען און בראזיליען, די גענעראלען פא, באלפוריע, לאסאן, א רייע דעלעגאציעס פון די אנשטאלטען, וועלכע זי האט געגרינדעט אדער אונטערשטיצט, און די בעסטע פון דער פראנצויזישער אידישער קהלה. איהר לויה איז געווען אן אפאטעאז פון דאנק און אנערקענונג פאר דאס גרויסע גוטס, וואס די באראנעסע טערעזע דע־ראטשילד האט געטאן אין פארלויף פון איהר לאנגען און שעהנעם לעבען.

(„איטא").

קען מען עפעס טאן צו דער זניקענדיגער אידישער עקאנאמישער לאגע אין אמעריקא?

(צו דער עקאנאמישער קאנפערענץ צוזאמענגערופען פון פארבאנד און פועלי ציון.)

פון מ. פישעה

סוף לעצטע וואך, איז אויף דער איניציאטיווע פון דער גענעראל עקזעקוטיווע פון דעם אידיש־נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד און צענטראל קאמיטעט פועלי־ציון, פארגעקומען א קאנפערענץ צו באטראכטען די זינקענדיגע אידישע עקאנאמישע פראבלעמען אין אמעריקא און צו באטראכטען וועגען און פלענער ווי אזוי די עקאנאמישע לאגע קען טיילוויז געלייזט ווערן, אדער אמווייניגסטענס פארמינדערט ווערן.

זאל עס צום אנהויב געזאגט ווערן, אז דער פארבאנד, וואס איז געווען דער איניציאטאר פון דער דאזיגער וויכטיגער באראטונג, פארדינט לויב און אנערקענונג, וואס ער האט אויסגענוצט דעם פסיכאלאגישען מאמענט פאר אזא דרינגענדער פראגע. דאס איז צום ערשטען מאל, וואס א קאנפערענץ פון דעם סארט ווערט בכלל צוזאמענגערופען דא אין לאנד און וואס אן ארגאניזירטע קערפערשאפט האט זיך פארטראכט אויך וועגען דער אידישער עקאנאמישער פראבלעם אין אמעריקא. מיר זענען געוואוינט צו זעהן דעם פארבאנד און אויך אנדערע ארבייטער און פאלקס קערפערשאפטען, צו טראכטען און טאקע טאן ממשותדיגע ארבייט אויף פארשידענע געביטען — פאר די מזרח אייראפייאישע אידען, פאר ארץ ישראל און פאר אלע אנדערע אונטערנעהמונגען, וואס טראגען אן ארבייטער און פאלקס כאראקטער.

די פיהרער פון פארבאנד האבען שוין דערפיהלט נאך אין מאי, 1930, אויף זייער קאנווענשאן אין מאנטרעאל, אז עס רוקט זיך אן א שווארצע כמארע פון עקאנאמישער דעפרעסיע דא אין לאנד און אממערסטענס וועלען, ווי אלע מאל, געטראפען ווערן די אידישע ארבייטער און דער אידישער קליינער געשעפטס־מאן. און אויף דער קאנווענשאן איז אנגענומען געווארען א באשלוס, אז די נייע גענעראל עקזעקוטיווע, וואס וועט אריין אין אמט, זאל אין דער נאהענטער צוקונפט צוזאמענרופען א קאנפערענץ פון אלע ארבייטער און אידיש־געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס און דארטען זאל קלאר און דייטליך ארומגערעדט ווערן די עקאנאמישע פראבלעמען פון די אידען אין אמעריקא. וואס געהט וואס א יאהר אין טיפערען אפגרונד.

צו דער קאנפערענץ, וואס איז אפגעהאלטען געווארען סוף לעצטע וואך, זענען געקומען פארטרעטער פון טרייד־יוניאנס, ארגאניזאציעס, וואס באטייליגען זיך אקטיוו אין דעם אידיש־געזעלשאפטליכען און קולטורעלען לעבען, אגראנאמען, עקאנאמיסטען, זשורנאליסטען און כלל טוער, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער אידישער לאגע דא אין לאנד.

אויף דער קאנפערענץ איז געשטאנען די פראגע גאנץ בולט: וואוהין געהט די אידישע עקאנאמיק דא אין לאנד און וואס קען געטאן ווערן, כדי זי זאל כאטש טייל וויז געלייזט ווערן?

אין דער זעהר אינטערעסאנטער דיסקוסיע, וואס האט זיך אנטוויקעלט דעם אווענט, האט זיך ארויסגעצייגט ערשטענס, אז דער דעקלאסירונגס פראצעס פון די אידישע מאסען אין אמעריקא ווערט יעדען יאהר גרעסער און גרעסער און נעהמט אן שארפערע פארמען. די אידען, וואס האבען מיט 10, מיט 15 יאהר צוריק פארנומען וויכטיגע פאזיציעס אין פארשידענע אינדוסטריעס — זענען היינט ארויסגעשטויסען געווארען און זייער ארט האבען פארנומען אנדערע, ניט אידישע עלעמענטען, וואס שטעהען אויף א נידעריגער סאציאלער ניווא, און קענען אנפיהרען א גרעסערע קאנקורענץ מיט'ן אידישען ארבייטער. צווייטענס, איז קלאר געווארען, אז דער קליינער אידישער געשעפטסמאן ווערט ארויסגעשטויסען פון זיין פרנסה דורך די "טשיין סטארס" טראסטס א. א. וו. און אז פאר דער אידישער יוגענט ווערט וואס א יאהר שווערער צו קריגען וואסער ניט איז באשעפטיגונג. און דריטענס, דער איבערפלוס פון אינטעליגענטע פראפעסיעס ביי אידען און פאר א אידישען יונגנמאן, אדער מיידעל, איז שוין כמעט אוממעגליך אנצוקומען אין א קאלעדזש פון לאא, מעדיציון אדער דענטיסטעריי. און אויב דורך אמעריקא שווערער מיה און מאטעריעל זיי געלינגט שוין יא צו ענדיגען א קאלעדזש, איז זיי זעהר שווער צו קריגען באשעפטיגונג ביי זייער פראפעסיע. אזוי ארום האט זיך שוין ביי אונז באשאפען א קלאס פון דיפלאמירטע לומפען פראלעטאריער, וואס אין זייער פאך קענען זיי ניט ארבייטען און צו קיין אנדער פאך קענען זיי זיך ניט נעהמען.

א סך איז אויף דער קאנפערענץ גערעדט געווארען וועגען די איבלען, מיט וועלכע די אידען אין אמעריקא קומט אויס צו קעמפען אלע מאל. איבערהויפט איצט, ווען דאס לאנד לעבט דורך א גרויסען עקאנאמישען קריזיס. און די אידישע פראגע קען קיינמאל ניט אפגעטיילט ווערען פון דער אלגעמיינער לאגע אין לאנד. אלע מאל איז גילטיג דאס ווערטעל: "ווי עס קריסטעלט זיך, אזוי אידעלט זיך". עס איז קלאר געווארען, אז די אידישע אמעריקא נויטיגט זיך זעהר שטארק אין אזא מין סארט קערפערשאפט, וואס זאל תמיד זיין גרייט צו העלפען די מענשען וואס וועלען זיך ווענדען צו איהר מיט ראט און טאט.

וואס זשע קען דאך געטאן ווערען די אנגעוויזענע פראגע צו פארענטפערען, אדער זי כאטש טיילוויז צו לינדערען ?

די ערשטע זאך, וואס מען שלאגט פאר, איז פארשטעהט זיך, אז אידען זאלען געהן אויף ערד. עס זענען דא אין אמעריקא גרויסע שטרעקעס לאנד, וואס קענען קאלאניזירט ווערען פון ברייטע אידישע מאסען. די קאלאניזאציע זאל געפירט ווערען אויף קאאפעראטיווע יסודות.

מען קען דא ניט פארבייגעהן די מיינונג פון דר. חיים זשיטלאווסקי, וואס האט, מיר דוכט, דער ערשטער אויפגעהויבען דעם געשריי, אז די שטאדט ווערט פאר די אידען וואס א מאל ענגער און אידען מוזען געהן אין דארף אריין און זיך באשעפטיגען מיט פארמעריי. דר. זשיטלאווסקי'ס פארשלאג האט שוין געוואונען א סך אנהענגער און פון צייט־צו־צייט הערען מיר עכאס אין דער אידישער פרעסע וועגען דעם זעהר וויכטיגען ענין. עס איז כדאי צו באמערקען, אז קיין איינער איז ניט געגען דר. זשיטלאווסקי'ס פארשלאג. מען צייגט נאר אז די גרויסע שוועריגקייטען, וואס מען וועט באגעגנען אין דער קאלאסאלער ארבייט. די פראגע האט שוין אבער אנגעהויבען צו באשעפטיגען די אידישע עפענטליכקייט.

פון דער צווייטער זייט ווייזען אבער אן מענשען, וואס זענען עקספערטען אין זייער פאך, אז די לאגע פון דעם אמעריקאנעם קליינעם פארמער איז א קאטאסטראפאלע און א גרויסע צאל פארמערס זענען געצוואונגען צו פארלאזען זייערע פארמס און לויפען צוריק אין שטאדט אריין, ווייל זיי קענען ניט נאכקומען די צאהלונגען אויף זייערע גרויסע מארטגיידזשעס. מען ווייזט אויך אן, אז די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען זענען קיינמאל ניט פארקויפט געווארען פאר אזא שפאט ביליגען פרייז ווי איצט און אז קליין פארמעריי האט ניט קיין צוקונפט דא אין לאנד און אז די פארמער אינדוסטריע געהט איבער אויף א גרויס אינדוסטריאליסטישען מאסשטאב.

עס ווערט ווייטער אנגעוויזען, אז מיט אידישע פארמער איז נאך דא א ספעציפישע פראגע, און דאס איז — אז דער איד קען ניט לעבען ביהידות אויף א פארם, אפגעזונדערט און ווייט פון א אידישען ישוב. עס ווערט אנגעוויזען, אז די מערסטע אידישע פארמער, וואס האבען זיך צוריקגעקעהרט פון דארף אין שטאדט, איז די אורזאך געווען דערפאר, וואס זיי האבען ניט געקאנט געבען זייערע קינדער קיין אידישע דערציהונג, ווייל די פרוי האט זיך געפיהלט איינזאם, און ווייל איהם אליין האט זיך אויך געבענקט אביסעל נאך א אידישער סביבה און נאך א אידיש־געזעלשאפטליכען לעבען, וואס דער דארף קען איהם ניט געבען.

צו די אויבענדערמאנטע אורזאכען שרייבט מען צו דעם דורכפאל פון אידישער פארמעריי אין אמעריקא און דערפאר האט זי ניט אנגענומען קיין מאסען כאראקטער. ניט קוקענדיג וואס דא און דארט געפינען זיך א גרויסע צאל אידען וואס האבען געוויסע סענטימענטען פאר'ן דארף.

מען מוז צוגעבען, אז די טענות זענען ניט איינגאנצען קיין אומגערעכטע. עס ליגט אין זיי א טיעף פסיכאלאגישער אמת. און די אלע, וואס באשעפטיגען זיך מיט דער פראגע און געפינען, אז פארמעריי איז א געוויסע, אמת טיילוויזע, לייזונג פון דעם פראבלעם — די אידישע עקאנאמיק אין אמעריקא — גיבען צו, אז מען מוז זיך רעכענען מיט די אידישע זיטען און געוואוינהייטען און מיט דער אידישער פסיכיק. און אויב שוין יא באזעצען אידען אויף ערד, און אויב מען וויל, אז זיי זאלען דארטען פארבלייבען און ניט לויפען צוריק אין שטאדט — איז דא איין וועג, און דאס איז: קאמפאקטע ישובים פון אידישע פארמער, וואס באזעצען זיך אויף ערד. וואס גרעסער עס וועט זיין די סאציאלע סביבה פון דעם אידישען פארמער, אלץ גרעסער איז דער דערפאלג און אלץ א גרעסערע צוקונפט וועט די אידישע פארמעריי האבען אין אמעריקא ?

די פראבלעם, איז אמת, ניט אזא לייכטע און זי פאדערט א גענויע אנאליזירונג און א מאסע כחות, סיי גייסטיגע, סיי פינאנציעלע. זי מוז אבער געשטעלט ווערען אויפ'ן טאג־ארדנונג און די געזעלשאפטליכע מיינונג מוז זיך מיט איהר אנהויבען צו באשעפטיגען.

די קאנפערענץ האט זיך אבער ניט נאר אפגעגעבען מיט דיסקוסיעס, מיט אנאליזירען די לאגע. זי האט אנגענומען א רעזאלוציע, וואס דארף זיין די ריכטס־ליניע פון דער ווייטערדיגער ארבייט אויף דעם געביט. עס איז אויך דערוועהלט געווארען א קאמיטעט פון אנגעזעהענע אגראנאמען, און עקאנאמיסטען, וואס זאל זיך אפגעבען מיט'ן אנפיהרען פון דער דאזיגער ארבייט. די רעזאלוציע לייענט זיך טיילוויז ווי פאלגט:

"די באראטונג, אנערקענט, אז די צייט איז רייף און עס איז העכסט נויטווענדיג, אז אין אמעריקא זאל פון אלע אידישע ארבייטער און געזעלשאפטליכע קערפערשפטען, אונטערגענומען ווערען אן ארגאניזירטע אקציע, וואס זאל אין זיך איינשליסען די פאלגענדע באלדיגע אויפגאבען:

1. אויסצופארשען דעם עקאנאמישען מצב און די אנטוויקלונגס טענדענצען פון ווירטשאפטליכען לעבען פון אידישע מאסען אין אמעריקא.
2. אנטקעגען צו ווירקען דעם פראצעס פון פארקלענערונג פון פראדוקטיווער ארבייט פון די אידישע מאסען.
3. מיטצוהעלפען דעם איבערגאנג פון אידען צו פארשיידענע צווייגען פון לאנדווירטשאפט און אינדוסטריע.
4. צו באקעמפען די דערשיינונג פון דיסקרימינאציע געגען אידישע ארבייטער מצד אידישע און ניט־אידישע אונטערנעהמער.

די באראטונג באשליסט אויך צו דערוועהלען אן ארגאניזאציאנס קאמיטעט, וואס זאל באשטימען א קאמיטעט פון עקספערטען, וואס זאל גלייך צוטרעטען דורכצופיהרען א סטאטיסטיש־עקאנאמישע אויספארשונגס ארבייט און זאמלען די נויטיגע מאטעריאלען בנוגע מעגליכקייטען פון ארגאניזאציאנס און אינדוסטריאליזאציאנס מעגליכקייטען פאר אידען אין אמעריקא.

דער קאמיטעט ווערט אויך באאויפטראגט אויסצוארבייטען די נויטיגע פלענער פאר דער צוזאמענרופונג פון א ברייטער ארבייטער און פאלקס קאנפערענץ, וואס זאל האבען די אויפגאבע צו באשטימען די געהעריגע אקציע צו דערגרייכען די אויבען־אנגעצייכענטע צילען".

אויף דעם וועג געהט איצט די ארבייט. מיט דער פראגע דארף זיך איצט פאראינטערעסירען אונזער גאנצער געזעלשאפטליכקייט דא אין לאנד און צו דער אקציע מוז צוגעלייגט ווערען א האנט פון יעדען איינעם.

יוגענט און... יוגענט

פון שמאי א.

ווען ס'ווערט נאר באטאנט דאס ווארט „יוגענט" איז שוין פון זיך אליין פארשטענדליך, אז מיר האבען צו טאן מיט עפעס אייגענארטיגעס וואס איז ארומגעוויקעלט אין א ארעאל פון שטיפערישקייט, זארגלאזיגקייט און ראמאנטישקייט. דאס זענען אין ערך די גרונט שטריכען פון יוגענטליכקייט — דאס ברייטע אינהאלטספולע טייל פון מענשליכען לעבען. די יוגענט זי איז די אידעאלסטע פעריאדע פון מענשליכער עקזיסטענץ, — פון אויפוואכונג און אויספארמירונג פון כאראקטער־ווילען. און ביידע ענטשיידען צום מעהרסטען אויך דעם ווייטערדיגען גורל פון מענשען — זיין צוקונפט.

די יוגענט איז „כחומר ביד היוצר". אזוי לאנג ווי זי איז באפרידיגט פון דער סביבה און אומשטענדען אין וועלכע זי לעבט און פון וועלכע זי ציהט איהר יוגענטליכע „יניקה" — איהר אינהאלט, איהר אויסלעבען זיך — לאזט זי זיך באאיינפלוסען און פיהרען. דאס איז דאס וויכטיגסטע ביי יוגענט ערציהונג.

ס'איז פארשטענדליך פון זיך אליין, אז דער איינפלוס ביי דער יוגענט קומט פאר דער איבערצייגונג. די יוגענט בכלל, און דא אין אמעריקע בפרט ליידען פון א ספעציפישען ארט דענקען: די פלאבקייט. זי טראכט זיך ניט אריין אין די פאקטען און זייערע קאנסעקווענצען אזוי לאנג ווי ס'האט פאר איהר (יוגענט) א געוויסען „רייץ" אדער באפרידיגונג איז דאס גענוג.

אמשטארקסטען, ווי ס'איז באקאנט, איבט אויס א ווירקונג אויף דער ענטוויקלונג פון דער יוגענטליכער „נשמה" — די סביבה אין וועלכער זי געפינט זיך, האט באציאונגען, און קומט אין טאג טעגליכען קאנטאקט. קודם כל ווירקט די אויבען דערמאנטע סביבה אויף דעם ענטוויקלונגסגאנג פון דער יוגענטליכער מאראל און עסטעטיק.

כדי צו האבען א קלאהרען באגריף וועגען דער אמעריקאנער יוגענט אין פארגלייך צו דער אייראפייער, מוזען מיר פיהרען א פאראלעל ליניע פון די ביידע סביבה'ס, אבער פריהער די בשותפות'דיגע שטריכען פון ביידע סביבה'ס. און זיי זענען עלטערען'ס הויז (היים), שולע, חברים (געזעלשאפט).

די היים איז דער ערשטער עטאפ וואו דער יוגענטליכער קריגט א השפעה. און ס'איז דער הויפט יסוד פון דער ערציהונג. אמעהרסטענס אזוי די השפעה פון דער היים אפהיינגיג פון די פאלגענדע צוויי פאקטארען: א. אינטעליגענץ פון דער היים סביבה; ב. דעם עקאנאמישען מצב אין וועלכען זיי לעבען.

אין א אינטעליגענטע סביבה ווערט דאס רוב אויך פון זיך אליין איינגעפלאנצט אין יוגענטליכען געוויסע שעהנע נייגונגען, אבער דער עיקר די היים ווייס צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון יוגענטליכען צו דערשיינונגען, ווען אפילו דער עקאנאמישער מצב איז ניט באפרידיגט.

אין צווייטען פאל ווען ס'פעהלט די אינטעליגענץ אין דער היים אטמאספערע און אויך דער עקאנאמישער מצב אין טרויעריג, די „סביבה" לעבט אין דהקות און די יוגענט דארף צייטענווייז טראגען אויך דעם יאך פון עקזיסטענץ, — ווערען שוין אין מעהרסטע פאלען פארנאכלעסיגט די ערציהונג פון דער יוגענט. די אטמאספערע מאכט איהר געוויינשטען דרוק. אויך ביי אזעלכע אומשטענדען ווערען ארויסגערופען נייגונגען, אבער צום מעהרסטען אזעלכע וואס פארדארבען דעם יוגענטליכען.

דאס זענען בערך די בשותפות'דיגע שטריכען אין אייראפע און אמעריקע. אבער יעדע פאר זיך און אין איהר סביבה נעהמט אויך אן א אנדער צורה און כאראקטער. אין אייראפע וואו מען מוז אנערקענען עקזיסטירט נאך אפילו אין די ארימסטע אידישע שיבטען א דראנג צו געבען „עפעס אידישעס" די קינדער, און די יוגענט ניט האבענדיג קיין וועג צו אויסלעבען איהר יוגענט — נעהמט זיך נעהן אין איינציגען פרייען וועג — גייסטיגע אויסלעבונג. אין אנדערע ווערטער נעהמט זיך צום בוך. היינט צום טאג איז שוין אויך געפונען געווארען א וועג פאר דער יוגענט פון פאלקאמער אויסלעבונג; און דאס איז: די יוגענט ארגאניזאציעס. זיי האבען געעפענט א נייעם וועג פאר דער יוגענט. דער פיהרענדער צווישען זיי איז די הסתדרות השומר הצעיר וועלכע האט הארמאניש אויפגעפאסט א נייע יוגענטליכע וועלט, וואו ס'ווערט ערמעגליכט א פולקאמע אויסלעבונג פון דער יוגענט אין אלע זינען.

א גאר גרויסע נעגאטיווע ראליע האט געשפילט און שפילט נאך היינט צו טאג די „אויסערליכע סביבה" מיט וועלכע די אידישע יוגענט קומט ניט — בעסער געזאגט — קען ניט קומען אין ענגער באריהרונג צוליעב די אלט באקאנטע אורזאכען, דער טרויעריג באריהמטער אנטיסעמיטיזם וועלכער פיגורירט כמעט אומעטום, ניט געפינענדיג אפילו פאר נויטיג צו פארדעקען זיין העסליכען פרצוף.

ביי אונז אין אמעריקע האבען מיר א גאר אנדערען לעבענס שטייגער, דער מענש איז מעהרסטענס א מאשין, וואס ווערט געטריבען דורך דער עלעקטרא דינאמא: — „טיים איז מאני"; די ווערטער „הארי אפ" זענען געווארען כמעט דער גרעסטער אינהאלט פון לעבען; ביי אזא מצב און אומשטענדען האט זיך די ווירקונג פון דער היים סביבה אויף דעם יוגענטליכען ביז א מינימום, די יוגענט אין אמעריקע איז דאס רוב ניט אפהענגיג פון דעם עקאנאמישען מצב אין הגיז, זי האט דאס מעגליכקייט צו געניסען פון איהר יוגענט אין א גענוגענדער מאס, עס ווערט איהר דערמעגליכט צו קריגען איהר חלק „עולם הזה" פון דער יוגענט וועלטעל. דעריבער האט ניט די יוגענט דא דעם דראנג, דעם ווילען צו זוכען א ספעציעלען פעלד כדי זיך אויסלעבען פאלקאם, זי נויטיגט זיך ניט אין דעם, דאס וועלט „ספארט" איז גענוג פאר זיי — איז באפרידיגט. אבער מיט דעם זעלבסט, וועלען מיר ליידער קיין מענשען ניט ערציהען, קיין אידען זיכער ניט. די לאגע ווערט ערנסטער פון טאג צו טאג — טרויעריג ערנסט. דער נאציאנאלער באוואוסטזיין באשטעהט אין... קענען זאגען א בר מצוה ספיטש, און די נאציאנאלע ערציהונג איז מיט'ן „ספיטש" געענדיגט. ס'זענען דא געצעהלטע וועלכע קענען אביסעל מעהר — אבער דאס זענען יחידי סגולה, און די פראגע דארף פארענטפערט ווערען דורך די עלטערען זעלבסט, זאל מען אבסעל דעם „ביזנעס בעפאר פלעזשור" אוועקלייגען אן א זייט, און אויסטאן די ברילען פון „הארי אפ", און א קוק טאן דער ווירקליכקייט אין פנים אריין, און ספעציעל דער אידישער, און דאן זיך אפגעבען א שטיקעל חשבון הנפש, אין אין דעם פאל וועט ניט דינען דער שפריכווארט „נעווער טו לעיט", וואס פריהער אלץ בעסער, אלץ געזונטער פאר דער יוגענט'ס צוקונפט, פאר דער אידישער צוקונפט.

און אויב עס איז שווער אין דער היים צו געבען די געהעריגע ערציהונג, דאן איז דאס לאגישסטע לאזען דאס אנדערע צו טאן, צו אזעלכע וואס פארשטעהען דאס, זענען איבערגעגעבען צו דער ארבייט בלב ובנפש, דאס איז צו די נא־

(פארזעצונג אויף פיידזש 2 — 2

נייעס פון געווערקשאפטען קאמפיין פאר די אידישע ארבייטער אין א"י

איבער $50,000 שוין איבערגעשיקט צו דער הסתדרות

לעצטע וואך איז פון געווערקשאפטען קאמפיין קאמיטעט געקייבעלט געווארען צו דער „הסתדרות" די סומע פון $12,000, אין דעם איינגעשלאסען $2000 פון דעם פיאנערען פרויען ארגאניזאציע, און $1000 פון די פארבאנד פרויען קלובען פאר די סאניטאריומס. צוזאמען איז שוין ביז איצט אפגעשיקט געווארען צו דער „הסתדרות" פון היי־יאהריגען קאמפיין איבער $50,000.

פון די בריעף וועלכע זענען ביז איצט אנגעקומען פון דער „הסתדרות"־עקזעקוטיווע ווערט אויסגעדריקט זעהר א הארציגע אנערקענונג צו די חברים און פריינט אין אמעריקע, וועלכע האבען ארויסגעוויזען זייער חבר'ישע מיטהילף און סאלידאריטעט, ניט קוקענדיג אויף די שווערע עקאנאמישע באדינגונגען. די געלט וועלכע זענען ערהאלטען געווארען אין ארץ ישראל האבען געגעבען א מעגליכקייט דער הסתדרות צו אנהאלטען און באפעסטיגען אלע איהרע צאהלרייכע אינסטיטוציעס, צו עטאבלירען נייע אינסטיטוציעס און ארבייטער בנינים, און צו קעמפען געגען דער פארשפרייטונג פון ארבייטסלאזינקייט דורך אונטערנעהמען זעלבסטשטענדיג ארבייטען און אריינברענגען נייע ארבייטער סיי אין די שטאדטישע, ווי אויך אין די דארפישע קאאפעראטיוון. אט אין די אלע ארבייטען, צייגט אן דער באריכט, איז דער געווערקשאפטען קאמפיין געווען פון גרויס הילף און ערמוטיגונג.

א צווייטע ליינאטייפ פאר'ן „דבר"

דורך דער פינאנציעלער מיטהילף פון געווערקשאפטען קאמפיין און פון א ספעציעלער קאמיטע וועלכע האט זיך געגרינדעט פון אידישע שריפטזעצער, איז די טעג געקויפט געווארען א צווייטע ליינאטייפ מאשין אלס מתנה צום „דבר", די טעגליכע צייטונג פון די ארגאניזירטע אידישע ארבייטער אין ארץ ישראל. מיט דעם אריינפיהר פון א צווייטער ליינאטייפ מאשין, וועט די קאאפעראטיווע דרוקעריי פון „דבר" ווערען פארפאלקאמט, און עס וועלען געשאפען ווערען בעסערע באקוועמליכקייטען סיי פאר דרוקען די צייטונג, ווי אויף די פארשידענע ביילאגען וועלכע די הסתדרות גיט ארויס.

דאס קויפען פון דער מאשין האט ארויסגערופען גרויס פרייד ביי אלע חברים און פריינט, און באזונדערס ביי א גרויסער צאהל פון אידישע שריפטזעצער, וועלכע מאכען איצט א ספעציעלען פארזוך צו איינזאמלען אלע געלדער און ערמעגליכען, אז די מאשין זאל וואס שנעלער אפגעשיקט ווערען.

גרויסע אנשטרענגונגען פאר דעם געווערקשאפטען קאמפיין אין פארלויף פון חודש יוני

דער חודש יוני איז פראקלאמירט געווארען אלס דער שלוס פון היי־יאהריגען געווערקשאפטען קאמפיין, און א גרויסע אנשטרענגונג ווערט געמאכט איבער פארשידענע שטעדט און שטעדטלאך פון די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדע, צו איינזאמלען אלע פארפליכטונגען און ערמעגליכען, אז יעדער פונקט זאל דערגרייכען די זעלבע סומע וואס פאריאהרען.

עס ווערט איצט אנגעפיהרט א לעבהאפטע טעטיגקייט אין ניו יארק גופא אין וועלכער עס צייכענען זיך אויס א רייע ברענטשעס פון נאציאנאלען ארבייטער פארבאנד, פארטיי פאראיינען, יוניאנס, א רייע ברענטשעס פון ארבייטער רינג און אינדעפענדענט ארב. רינג, און פילע פראגרעסיווע ארגאניזאציעס און לאנדסמאנשאפטען. א פארזוך וועט אויך געמאכט ווערען אין לויף פון היינטיגען חודש צו דערגרייכען די גרויסע צאהל יחידים פריינט פון דער הסתדרות, און קריגען זייער בייטראג.

און אנגעשטריינגטע ארבייט ווערט אויך געפיהרט אין דעם ניו ענגלאנד געגענט, אין אהייא־מישיגען דיסטריקט, אין דעם געגענט פון שיקאגא און דער וועסט, אין גאנץ קאנאדע, און אין ניו דזשוירזי און פענסילווייניא האיאן. אויסער דער ארבייט אויף איינזאמלען אלע פריהערדיגע פארפליכטונגען, וועלען אויך אין לויף פון חודש יוני ערעפענט ווערען די קאמפיינס אין נוארק, סטעמפארד, נארוויטש, דענבורי, ניו ארלינס, אמאהא, אראנדזש, נייאגארא פאלס, אירי, לאנדאן, אנט., און ריטשמאנד. די פארזאמלונגען אין די אלע שטעדט וועלען אדרעסירט ווערען פון פארשטעהער פון נאציאנאלען ארבייטער קאמיטעט און פון לאקאלע טוער.

שטעדט וועלכע האבען געשאפען מעהרער ווי אין לעצטען יאהר

א גרויסע ערמוטיגונג פאר די טוער פון געווערקשאפטען קאמפיין איז דער פאקט, וואס א באדייטענדע צאהל שטעדט האבען געשאפען היי־יאהר מעהר רעזולטאטען ווי פאראיאהרען. די שטעדט פארדינען, אז מען זאל זיי באזונדער דערמאנען. זיי זענען: אלבאני, סקענעקטעדי און הארסאן, נ. י.; האליאק, מאס.; עליזאבעט, פאסעיק, פעטערסאן, פערט אמבאי און טרענטאן, נ. דזש.; סינסינעטי, אהייא; רעדינג, פא.; ווילמינגטאן, דעל.; אטלאנטא, דזשא., און בירמינגהעם, אלא. עס ווערט ערווארטעט, אז ביז'ן שלוס פון קאמפיין זאלען די פאלגענדע שטעדט איבערשטייגען די פאריאהריגע סומען: גרייטער ניו יארק, באסטאן, פראווידענס, מאנטרעאל, מינעאפאלים, באפאלא, סיראקיוז, מט. ווערנאן, ווילקס־באר און סקרענטאן, פא.

בלומען טאג א באדייטענדער ערפאלג

ביז איצט זענען שוין אריינגעקומען כמעט אלע רעזולטאטען פונ'ם יערליכען בלומען טאג וועלכער איז דורכגעפיהרט געווארען פון געווערקשאפטען קאמפיין אנהויב מאי. לויט די באריכטען, שיינט עס, אז די רעזולטאטען פון בלומען טאג וועלען דערגרייכען נאהענט צו $10,000. די מעהרסטע געלדער זענען געשאפען געווארען אין ניו יארק, פילאדעלפיע, נוארק, מינעאפאליס, באפאלא, הארטפארד, וואטערבורי, ראטשעסטער, קליוולאנד, אלבאני, מאנטרעאל און פראווידענס, אבער אויך די קלענערע פונקטען האבען געמאכט היי־יאהר דעם גרעסטען פארזוך צוזאמענצוקלייבען וואס מעהר. דער אפרוף פון אידישען עולם אין איבעראל געוועזען זעהר א ווארימער. באזונדערס האבען זיך אין בלומען טאג אויסגעצייכענט די ארגאניזאציעס פון השומר הצעיר, די פיאנערען פרויען ארגאניזאציע, יונגע פועלי ציון, און איניגע צעירי ציון פאראיינען.

איב אייער קינד וויל ניט טרינקען קיין מילך—

אט איז א פארשלאג פאר דער מוטער וועלכע האט פרובירט, אהן דערפאלג, צו צווינגען די קינדער צו טרינקען מילך רעגולאר.

א סך מוטערס דערצעהלען אונז אז זיי האבען בייגעקומען דאס איינגעשפארטקייט פון אפילו דאס צולאזענסטע קינד דורך אריינמישען אביסעל וואי־טאן אין'ם מילך — דער רעזולטאט איז, א גוט באַ'טעמ'טער געטראנק — און עס איז פונקט אזוי גוט ווי באַ'טעמ'ט.

וואי־טאן איז א קאמבינאציע פון די וויכטיגסטע וויטאמינען פון דעם סאיא בעבעל, און מאלט עקסטראקט, ווען עס ווערט צוגעגעבען צו מילך פארגרעסערט עס די נארונגס ווערט פיעל מאל אזוי פיעל.

קריגט א בלעבעל היינט פון אייער גראסער אדער דראגיסט — אדער פרובירט עס ביים סאדא פאונטיין.

The Vi-Tone Co. Hamilton

VI-TONE

שפייז, טאניק, געטראנק

קויפמאן ברידער און פיין
דזשיי. לאמבערס קא. לימיטעד

די אנטאריער דיסטריבוטארס פאר'ן אידישען טרייד.

פריש... געזאלצען... כראמסקע

Christie's O-SO-GUD BUTTER PRETZELS

נייעס פון איבער קאנאדע

קאנאדער רעגירונג באטראכט אפצוקויפען לאבראדאר

אטאווא, יוני 10. פרעמיער בענעט האט היינט דרך אגב באמערקט, אז די פראגע וועגען אפקויפען דעם האלב אינזעל לאבראדאר פון ניו פאונדלאנד ווערט באטראכטעט יעצט פון דער רעגירונג.

א פארשלאג, אז קאנאדע זאל אפקויפען לאבראדאר פאר דער סומע פון פופצעהן מיליאן דאלאר איז געמאכט געווארען מיט זיבען יאהר צוריק פון פרעמיער מאנרא פון ניופאונדלאנד צום פרעמיער טאשערא פון קוויבעק. קאנאדע האט דאן געהאלטען אז דער פרייז איז צו הויך.

אין יענער צייט איז די פראגע וועגען באזיץ פון דעם האלב אינזעל געווען פאר'ן פריווי קאונסול אין לאנדאן, וועלכער האט אבער צוגעפסקענט צו ניו פאונדלענד אלע רעכט אויף לאבראדאר און אפגעווארפען קאנאדער טענות. איז גאנץ מעגליך, אז ניו פאונדלענד וועט איצט פארלאנגען א פיעל גרעסערע סומע, אזוי ווי איהרע רעכט אויף לאבראדאר קענען שוין ניט באשטריטען ווערן. אין די רעגירונגס קרייזען האלט מען אבער, אז ביי דער יעצטיגער קריטישער לאגע, אין וועלכער די ניו פאונדלענדער פינאנסען געפינען זיך, איז גאנץ מעגליך זי זאל אננעהמען אזא סומע.

לויט א ראפארט פון 1895 (קיין שפעטערע ידיעות האט ניט די רעגירונג אין אטאווא) וועגען די נאטירליכע רייכטימער פון לאבראדאר, קען דער האלב אינזעל צושטעלען עלעקטרישע קראפט און האלץ אין א גרויסער מאס. בלויז דער האמילטאן טייך וואסערפאל קען צושטעלען מיט פיער מיליאן פערד קראפט מעהר ווי די ניאגרא וואסערפאלען.

נעבונדענער בעקער געפונען אין גראבען, דערציילט ער איז געקידנעפט געווארען

קארפ, אנט. יוני 10. דזשארדזש וו. סטאן, 27 יאהר אלט א בעקער אין אן אטאווער רעסטאראן, איז געפונען געווארען א 25 מייל פון דאנען, ליגענדיג אין א גראבען ביים וועג, מיט א פארשטאפטען מויל און א געבונדענער. זיין פנים איז געווען אין עטליכע אינטשעס וואסער, און ער איז געווען באוואוסטלאז.

ווען ער איז געקומען צו זיך האט ער דערצעהלט, אז ער איז לעצטען שבת געקידנעפט געווארען פון צוויי מענער מיט א פרוי, וועלכע עס האבען איהם באגעגענט אין גאס אין אטאווא און האבען איהם איינגעלאדען אויף א "רייד". אין קאר האבען זיי איהם פארגעלייגט ער זאל טאן פאר זיי א געוויסען "דזשאב", און ווען ער האט זיך אפגעזאגט, האבען זיי איהם פארפיהרט אין א פארווארפענעם הייזעל ערגעץ אין קאונטרי און איהם דארט געלאזען א געבונדענעם.

זונטאג און מאנטאג האבען זיי איהם באזוכט און נאכדעם ווי ער האט זיי ביידע מאל ענטזאגט צו טאן וואס זיי פארלאנגען פון איהם, האבען זיי איהם אריינגענומען אין קאר און איהם ארויסגעווארפען אין גראבען.

ער האט דערצעהלט פאר פאליציי, אז די צוויי מענער און די פרוי זיינען פון די שטאטען. זיי האבען גענוצט אן אויטאמאביל פון דארט און זיי האבען גערעדט וועגען זיך אומקעהרען אין פארט יוראן און שיקאגא.

די פאליציי באציהט זיך מיט חשד צו דער גאנצער געשיכטע און באמיהט זיך אויסצוגעפינען די פארמישטע אין דעם.

סטאן איז אין האספיטאל א שטארק אויסגעמאטערטער און איבערגעפרארענער. עס ווערט דאך דערווארט, ער זאל היינט־מארגען ארויס פון האספיטאל.

טה'יקעניש סכנה אין סאסקאטשעוואן

רעדזשיינע, יוני 10. אין דער צייט ווען אלבערטא ווערט דורכגעווייקט פון דונער שטורמס און פינף שטונדיגע רעגענס, ווארט נאך סאסקאטשעוואן אויף עטוואס פייכטקייט, באזונדערס אין א איהר דרום טייל.

אויב רעגען וועט באלד ניט פאלען אין סאסקאטשעוואן, איז די סכנה, אז הונדערטער שטיק רינדער און פערד זאלען בלייבען אהן גענוג פאשע.

באאמטע פון דעם דעפארטמענט פון אגריקולטור האבען באטראכט די רעגירונגס לאנד, וואס געפינט זיך אין דעם געגענט, מיט'ן צוועק צו באשטימען וויפיעל פאשע וואלט עס געקענט צושטעלען אין פאל פון נויט.

לויט דער דערווייליגער אפשאצונג גיבען די רעגירונגס וועלדער א מעגליכקייט פאר וואסערע אכט טויזענט שטיק צו פאשען זיך דארט.

מיל ארבעטער פארברענט אין שטאל

וואניסא, אנט. יוני 10. טשארלס קארבין פון סקאטלאנד, אנטעריא, איז פארברענט געווארען אויף טויט, שלאפענדיג אין א שטאל אין דער זעג־מיהל פון עליאט און בימער, א מייל ווייט פון דאנען. א צווייטער ארבייטער, עדווארד בויירדזשעס, פון נייעגרא פאלס, האט זיך גערעטעוועט מיט'ן לעבען, אבער ער איז אזוי דערשראקען, אז ער קען ניט קומען צו זיך צו דערצעהלען ווי אזוי עס איז געשעהן.

דער פייער האט געדראהט אויך דאס געהילץ און די מיהל. רושיימס עליאט, איינער פון די שותפים האט דעם פייער אויסגעפונען, ווען דער שטאל איז שוין געווען פארברענט. ער האט אויפגעוועקט די איינוואוינער פון שטעדטעל, וועלכע זיינען געקומען צו הילף און אפגעשטעלט דעם פייער, נאכדעם ווי נאך איין געביידע איז אפגעברענט געווארען.

קארבין איז אלט געווען צווישען 50 און 60 יאהר און האט שוין א לענגערע צייט געארבייט אויף דער מיהל.

LOEW'S

היינט און די גאנצע קומענדע וואך.

גלאריא סוואנסאן

— אין —

מיט בען לייאן

"אינדיסקריט"

איך האב געלט צו לייען אויף

מארטגעדזשעס

ערשטע, צווייטע און דריטע

CHAS. COBLENS

423 יוקליד עוו.

טעלעפאן טריניטי W 3079

איך קויף אויך צווייטע מארטגעדזשעס

ארדערט אייערע

סיינס

פון דעם גוט באוואוסטען אידישען סיין פיינטער, 19 יאהר אין טרייד.

לואיס ווינער

309 ספעדינע עוו.

נעבען דיארסי סט.

טעל. טריניטי 1431

ביליגע פרייזען און שעהנע ארבייט.

רעוו. פ. דאלגאף

דער בארימטער

מוהל

ספעציאליסט

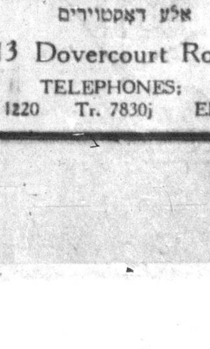

אנערקענט אין אלע האספיטעלער פון אלע דאקטוירים

413 Dovercourt Road

TELEPHONES:

Lom. 1220 Tr. 7830j El. 3086

4 פארשטעלונגען

STANDARD THEATRE

א. עקסלער, דזשענעראל מענעדזשער. טעלעפאן טריניטי 4310.

מאריס שווארץ

מיט דער אריגינעלער קונסט טעאטער טרופע, צוזאמען מיט דער בארימטער קינסטלערין

בערטא גערסטין

היינט אווענט דעם 11־טען יוני

וועט זיין די יום־טוב'דיגסטע נאכט, מאריס שווארץ אין פערל פון זיין רעפערטואר

י. ל. פרצ'ס — גאלדענע קייט

שלום עליכמ'ס — גט מען זיך

י. ד. בערקאוויטש'עס — דער גרינער גאסט

און מאריס שווארץ אין זיין בארימטען אקט

א חזן א שכור

דער חזן וואס הוסט און א שטעדטעל אין אוקראינע.

בילעטען פון 50סענט ביז $1.50

פרייטאג אווענט און שבת בייטאג

13-12 יוני

שלום אש'ס גרויסע ווערק

קדוש השם

וועט אויפגעפירט ווערען דער גראנדיעזסטער ספעקטאקל

שבת אווענט דעם 13־טען יוני

זשולאווסקי'ס היסטארישער ספעקטאקעל

שבתי צבי

בלויז איין מאל

אריגינעלע קאסטיומען און דעקאראציעס פונקט ווי אין ניו־יארק.

בערטא גערסטין, אנא אפעל, יהודית אבארבאנעל, אנא באראדאווסקא, וואלף גאלדפאדען, סאניא גורסקאיא, יוסף גרינבערג, מיכאל גיבסאן, יודעל דובינסקי, אנאטאל ווינאגראדאוו, ש. לערער, יעקב מעסטעל, לאזאר פריעד, ה. פרינק, בעטי פארקויף, בן־ציון קאטץ, מיכאל ראזענבערג, משה שטראסבערג, פנחס שערמאן, יוסף שווארצבערג.

העפליכער דרייווער קריגט צוריק זיין שטראף געלט

האמילטאן, יוני 10. קענעט מיילס פון ניו מארקעט האט איבערראשט א מאגיסטראט מיט זיין העפליכקייט, און איז דערפאר איבערראשט געווארען צוריק פון יענעמס איידעלקייט.

מיילס האט געקראגען א סאמאנס אין געריכט אויף דער קלאגע, אז ער האט ניט אפגעשטעלט זיין קאר אריינפאהרענדיג אין קווינסטאן היי וועי. מיילס האט אין א בריעף געענטפערט, אז ער געדענקט ניט, ער זאל האבען פארבייגעפאהרען א "סטאפ" סיגנאל. די וואס זיינען געווען מיט איהם אין קאר מיינען אויך אזוי. פונדערסטוועגען איז מעגליך, אז דער אפיסער איז גערעכט. און ער האט אין בריעף אריינגעלייגט א טשעק אויף צעהן דאלאר.

דער מאגיסטראט האט אבער געוואוסט, וואס צו טאן. ער האט אריינגעשריבען, אז מיילס האט זיך דערקלעהרט שולדיג, האט אפגעלייגט דאס באשטראפען איהם און האט איהם צוריק געשיקט זיין טשעק.

קאלעדוש

פלעיהאוז

מיידזשאר און בראנזוויק עוו.

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

יוני דער 11־טער, 12־טער, 13־טער

קעי דזשאנסאן

— און —

נעיל האמילטאן

— אין —

„דער שפיאן"

א שפאנענדע בילד

אפ טו דעיט

$2 טאקסידא $2

צורענטען

אויף קאמפליט אוטפיטס

מיר גיבען א שעהנעם דרשה געשאנק צו חתנים, וועלכע ברייינגען אויך זייערע מחותנים.

— פריימאן ברידער —

571 יאנג סטריט קינגסדייל 3270.

VANEKS SUMMER HOTEL

WILCOX LAKE

ווילט איהר האבען א גוטען פלאץ אויף צו פארברענגען אייערע האלידייס, דאן קומט צו ווילקאקס לייק. מיר זענען אפען פאר'ן 1931 סעזאן, מיט פיעלע נייע אויסבעסערונגען, און ביליגע פרייזען, גוטע רומס, לופטיגער דיינינג רום, דענסינג האל, גוטער פלאץ צו בארען זיך, ווילקאקס לייק וואסער איז ווארעם, שיפלאר, אמוזימענטס פאר קינדער, פלעי גראונד באזונדער פאר קינדער.

אונזער קיך איז סטריקטלי כשר

שרייבט:

J. VANEK, OAKRIDGES, ONT.

City Phone Jun. 0210

RESORT RICHMOND HILL

טראנספארטיישאן פריי.

J. BURSTEIN & CO.

ARTIST DECORATORS

PAINTING - PAPER HANGING CONTRACTORS

ספעציאליסט אין דעקארירען היימען, טעאטערס, שולען א. ד. ג. מיט די לייטעסט סטייל גלייזינג און דעזיינינג ארנאמענטאל פריי האנט ארבייט. די בעסטע מאלערייען פון לאנדשאפטען. אויך וואונדערבארע סטאקא ארבייט. קיין דזשאב איז צו גרויס אדער צו קליין.

פאלשטענדיגע צופרידענהייט.

מעסיגע פרייזען. עסטימייטס פריי

283 גרייס סטריט. טעלעפאן מעלראז 6767.

SUMMER RESORTS זומער רעזארטס

דער באוואוסטער זומער רעזארט

— פון —

GREENSPOON BROS. BOLTON,--ONT.

איז אפען פאר ביזנעס

דער איינציגער רעזארט און בעסטער פלאץ אין אנטאריא פאר אייערע וואקאציעס. לופטיגע רומס, לופטיגער דיינינג רום, גוטער ביידינג ביטש. פרייע שיפלאך, טעניס קאורטס, פלעי גראונד פאר קינדער. מיר סערווירען די בעסטע, פרישסטע, כשרה מיעלס. מילך, ענגס און וועדזשעטייבעלס פון אונזער אייגענעם פארם וויפיעל איהר פארלאנגט. צופרידענהייט גאראנטירט. מעסיגע פרייזען. 28 מייל פון טאראנטא. גוטער ראוד דורך וועסטאן, וואודברידזש, קליינבערג, באלטאן. מאכט אייערע רעזערוויישאנס אין צייט. שרייבט באקס 40 אדער טעלעפאנירט באלטאן 114. אונזערע קארס וועלען אייך ברענגען צום הויז.

עלענטאפ'ס גרעפטאן זומער רעזארט

איז דער שעהנסטער פלאץ אין אנטעריא! הונדערטער אקערס לאנד אויפ'ן ברעג פון שעהנעם לייק אנטאריא, מיט א פראכטפולען פארק און דענסינג פאוויליאן. בעסטע מאלצייטען, ריין און פריש. זעהר מעסיגע פרייזען. שרייבט אדער טעלעפאנירט:

ALLENTOFF, GRAFTON, ONT.

ביידינג, באוטינג, און טאנצען

באן און באס סירוויס 5 מאל טעגליך.

עס איז שווער צו טרעפען א זומער פלאץ אין פארגלייך מיט

ספרינג היל הויז

א ריכטיג סאניטארישער כשר'ער זומער פלאץ. מיט ליכטיגע, לופטיגע צימערען, מיט אלע מאדערנע באקוועמליכקייטען. די וואסער פון ספרינג איז געזונט צום טרינקען, רייצט דעם אפעטיט. א גרויסער סאסנאווער וואלד, פיעלע בלומען, פריוועט פלאץ צום בארען זיך. א פראכטפולער גארטען ארום הויז און א פרעהליכער אומגעגענד. פרישע שפייז, וועדזשעטייבעלס פון אייגענעם גארטען, אייגענע מילך, קרים און ענגס. דער לינדזוער באס געהט פון בעי סטריט 6 מאל טעגליך ביז צום גייעט. אין איין שטונדע צייט זענט איהר אין פראכטפולען פלאץ. ענדזשאיעט אייער זומער צייט. וויק ענדס און פיקניקס אין בעסטען און אנגענעהמסטען פלאץ אין אנטאריא. — זיך ווענדען שריפטליך: —

ספרינג היל פארם, וויטבי טעלעפאן וויטבי 549.

אדער אין טאראנטא ביי טעלעפאן חזן בייקער, טריניטי 4261.

מר. לעווינסאן, שוב.

LAKESIDE HOUSE

JACKSON'S POINT P. O. ONT.

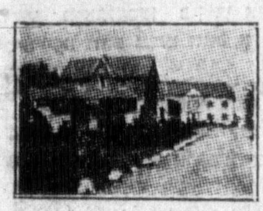

מר. און מרס. אלספעקטאר, פראפרייטערס.

דיזער האטעל איז באוואוסט צו טויזענטער אידען אלס איינער פון די שעהנסטע און בעסטע האטעלס אין קאנאדע, אויף דעם ברעג פון לייק סימקא. נאר די בעסטע שפייזען ווערען דא סערווירט. פיינע געזעלשאפט. נייע אטרעקשאנס דאס יאהר — וואסער ספארטס און גאלף.

ספעציעלע פרייזען פאר יוני

רופט אפ אין שטאדט: מרס. זאליצאן, 608 דאנדעס סטריט וועסט. טריניטי 8946.

אדער שרייבט: —

LAKESIDE HOUSE Jackson's Point P.O. Ont.

Telephone MR. ALSPECTOR, "Sutton"

סאלפער

ספרינגס האטעל

אין פרעסטאן

דערעפענונג מאי 24

ספעשעל רעדוצירטע

פרייזען פאר דזשון

פריי טראנספארטיישאן צוויי מאל א וואך.

שעהנע רומס, גוטע בעדער, געזונטער קלימאט און פרישסטע בעסטע מאכלים סטריקטלי כשר.

סאלפער בעטס זענען רעקאמענדירט פאר די פאלגענדע קראנקהייטען: רומאטיזם, לאמבעגא, ניורייטיס, סייעטיקא, אין אלע פארמען פון ארטרייטיס, גאוט, פעטקייט, נערוועזער צושטאנד, שלאפלאזיגקייט, א. ז. וו. בעסטע באקוועמליכקייטען און צופרידענהייט גאראנטירט. פאר אלע אינפארמאציעס און רעזערוויישאנס קאן מען זיך גלייך ווענדען צו 43 סיסעל סט. טעלעפאן טריניטי 8694.

SULPHUR SPRINGS HOTEL

PRESTON, ONTARIO

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי פ. היקלער

— פון —

גלעס, היקלער און קא.

רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.

אפיס טעלעפאן עדעלייד 1168 — 1169

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק

געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

אפיס:

45 ריטשמאנד סט. וועסט

705 סענטראל בילדינג

אפיס טעלעפאן:

וויווערלי 2211

הויז טעלעפאן מעלראוז 4718.

לאיער ב. וויינבערג ב.א.

בעריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק

געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.

מארגיידזשעס געקויפט.